

**LIETUVOS SPORTO UNIVERISTETAS
SPORTO EDUKOLOGIJOS FAKULTETAS
FIZINIO UGDYMO IR SPORTO STUDIJŲ PROGRAMA**

MANTAS TINGINYS

**VYRAUJANTYS MOKYMO METODAI KŪNO KULTŪROS
PAMOKŲ METU TAURAGĖS, KELMĖS IR ŠILALĖS
SAVIVALDYBĖJE ESANČIŲ MOKYKLŲ ASPEKTU**

BAKALAURO BAIGIAMASIS DARBAS

Vadovas: doc. dr. R. Rutkauskaitė

_____ (parašas)

Baigiamąjį darbą rengė _____ studentas (-ai)

KAUNAS 2017

TURINYS

SANTRAUKA	3
SUMMARY	4
ĮVADAS	5
1. LITERATŪROS APŽVALGA	6-15
1.1. Kūno kultūros pamokos samprata.....	6-8
1.2. Kūno kultūros pamokos Lietuvos mokyklose.....	8-10
1.3. Mokymo metodai kūno kultūros pamokose.....	10-15
2. TYRIMO METODIKA IR ORGANIZAVIMAS	16-18
3. REZULTATAI	19-31
3.1. Tauragės savivaldybės mokyklose dirbančių kūno kultūros mokytojų tyrimo rezultatai	20
3.2. Kelmės savivaldybės mokyklose dirbančių kūno kultūros mokytojų tyrimo rezultatai	22-25
3.3. Šilalės savivaldybės mokyklose dirbančių kūno kultūros mokytojų tyrimo rezultatai	25-28
3.4. Tauragės, Kelmės ir Šilalės savivaldybės mokyklose dirbančių kūno kultūros mokytojų tyrimo rezultatai	28-31
4. APTARIMAS	32-34
IŠVADOS.....	35
PASIŪLYMAI IR REKOMENDACIJOS.....	36
LITERATŪROS SĄRAŠAS	37-39
PRIEDAI.....	40-43

VYRAUJANTYS MOKYMO METODAI KŪNO KULTŪROS PAMOKŲ METU TAURAGĖS, KELMĖS IR ŠILALĖS SAVIVALDYBĖJE ESANČIŲ MOKYKLŲ ASPEKTU

SANTRAUKA

Raktiniai žodžiai. Kūno kultūra, pamoka, metodai, mokymas.

Darbo tikslas. Išsiaiškinti Tauragės, Kelmės ir Šilalės savivaldybių mokyklose vyraujančius mokymo metodus kūno kultūros pamokose.

Tyrimo metodai. Tyrimui atlikti buvo naudojama mokslinės literatūros analizė, anketinė apklausa ir aprašomoji statistinė analizė. Anketinės apklausos metu surinkti duomenys analizuoti pasitelkiant SPSS programinę įrangą, naudojant aprašomąją statistinę analizę.

Svarbiausi rezultatai. Tauragės, Kelmės ir Šilalės savivaldybėse dirbantys kūno kultūros mokytojai dažniausiai naudoja valdymo, įtraukimo, vadovaujamo įtraukimo ir mokinio iniciatyvos. Rečiausiai naudojamas arba išviso nenaudojamas metodas yra savikontrolės ir divergentinis.

Išvados:

1. Išanalizavus mokslinę literatūrą, išskirti 8 pagrindiniai mokymo metodai, tai – valdymo (metodas A), praktinis metodas (metodas B), tarpusavio bendradarbiavimo (metodas C), savikontrolės (metodas D), įtraukimo (metodas E), vadovaujamo įtraukimo (metodas F), divergentinį (metodas G) ir mokinio iniciatyvos (metodas H).
2. Tauragės mieste ir Tauragės rajone esančiose mokyklose, kūno kultūros mokytojai, pamokų metu, dažniausiai naudoja valdymo, įtraukimo ir mokinio iniciatyvos metodus.
3. Kelmės mieste esančiose mokyklose, kūno kultūros mokytojai dažniausiai naudoja, pamokų metu, dažniausiai naudoja valdymo, įtraukimo, vadovaujamo įtraukimo ir mokinio iniciatyvos metodus. Kelmės rajone esančiose mokyklose, dažniausiai naudojami metodai yra valdymo, praktinis, įtraukimo ir mokinio iniciatyvos.
4. Šilalės mieste esančiose mokyklose, kūno kultūros mokytojai dažniausiai naudoja, pamokų metu, dažniausiai naudoja valdymo, tarpusavio bendradarbiavimo, vadovaujamo įtraukimo ir mokinio iniciatyvos. Šilalės rajone esančiose mokyklose, dažniausiai naudojami metodai yra valdymo, praktinis, tarpusavio bendradarbiavimo, vadovaujamo įtraukimo ir mokinio iniciatyvos.
5. Tauragės, Kelmės ir Šilalės savivaldybėse dirbantys kūno kultūros mokytojai dažniausiai naudoja valdymo, įtraukimo, vadovaujamo įtraukimo ir mokinio iniciatyvos. Rečiausiai naudojamas arba išviso nenaudojamas metodas yra savikontrolės ir divergentinis.

PREVAILING METHODS OF TEACHING PHYSICAL EDUCATION LESSONS IN TAURAGË, KELME AND ŠILALË MUNICIPALITY IN THE ASPECT OF EDUCATION

SUMMARY

Key words. Physical education, lesson, methods and training.

Work objective. Find out the different methods of teaching physical education lessons in municipal schools in Taurage, Silale and Kelme.

Research methods. The study was carried out using the scientific literature analysis, questionnaire and descriptive statistical analysis. The questionnaire collected data were analyzed using SPSS software, using descriptive statistical analysis.

The most important results. Physical education teachers working in Taurage Silale and Kelme municipalities most commonly use control, inclusion, leadership involvement and student-led initiative methods. Most rarely used or not used at all are self-control and divergent methods.

Conclusion:

1. After analysing scientific literature it were distinguished 8 main teaching methods-control (Method A), a practical method (Method B), mutual cooperation (Method C), self-control (Method D), inclusion (Method E), leadership involvement(Method F), divergent (Method G) and student initiative (Method H).

2. At the schools located in Taurage town and district, during the lessons in the classrooms physical education teachers usually usecontrol, inclusion and student initiative methods.

3. Physical education teachers from Kelme town schools during the lessons are mainly using control, inclusion, leadership involvement and student-led initiatives methods. The most commonly used methods in Kelmės district schools arecontrol, practical, inclusion and student initiatives.

4. Physical education teachers from Silales town schools during the lessons are mainly using control, mutual cooperation, leadership involvement and student initiatives. The most commonly used methods in Silales district schools are control, practical, mutual cooperation, leadership involvement and student initiatives.

5. Physical education teachers working in Taurage, Silale, Kelme municipalities most commonly used control, inclusion, leadership involvement and student-led initiative. Most rarely used or not used at all were self-control and divergent methods.

IVADAS

Darbo aktualumas. Kūno kultūra yra vienintelė vieta, kur (beveik) visi žmonės turi galimybę įgyti įgūdžių, išmokti technikų, ir išsiugdyti teigiamas nuostatas bei įpročius, galinčius padėti jiems būti aktyviais visą jų gyvenimą. Kūno kultūros pamoka, tai yra efektyvi priemonė didinant mokinio sveikatą, gerinanti fizinį aktyvumą (Jago ir kt. 2009). Fizinis ugdymas, sportas – neatsiejama visuomenės kultūros dalis, kuri yra esminė mokinio harmoningos asmenybės formavimo dalis (Dumčienė, Ivaškienė, 2006). Tačiau nepaisant to, daugelio Europos šalių švietimo politikoje išskiriamas tik pagrindinių dalykų mokymas, ignoruojant kūno kultūrą (Griggs, 2009), visiškai neskiriamas dėmesys šio dalyko turinio tobulinimui ir mokytojų kompetencijos plėtojimui (Chedzoy, 2006). Kadangi kiekvienas mokinys yra individualus ir skiriasi ne tik savo fiziniu pajėgumu, augimo greičiu, sveikatos charakteristika, bet ir nuomone apie kūno kultūros pamokų reikšmę ir fizinį aktyvumą, kūno kultūros pamokų organizavimas mokykloje yra sudėtingas ir dinamiškas (Panczyk, 2005). Todėl, organizuojant fizinio ugdymo procesą, labai svarbi mokymo metodų įvairovė, jų pasirinkimas ir taikymas. Mokymo metodų taikymo galimybės didelės, tačiau kūno kultūros pamokose stokojama mokymo metodų įvairovės (Garuccio, 2004; NASPE, 2008).

Darbo tikslas. Išsiaiškinti Tauragės, Kelmės ir Šilalės savivaldybių mokyklose vyraujančius mokymo metodus kūno kultūros pamokose.

Darbo uždaviniai:

1. Išanalizavus mokslinę literatūrą išskirti mokymo metodus taikomus kūno kultūros pamokos metu.
2. Išsiaiškinti mokymo metodus, taikomus Tauragės mieste ir Tauragės rajone esančiose mokyklose kūno kultūros pamokos metu.
3. Išsiaiškinti mokymo metodus, taikomus Kelmės mieste ir Kelmės rajone esančiose mokyklose kūno kultūros pamokos metu.
4. Išsiaiškinti mokymo metodus, taikomus Šilalės mieste ir Šilalės rajone esančiose mokyklose kūno kultūros pamokos metu.
5. Palyginti Tauragės, Kelmės ir Šilalės savivaldybėse esančių mokyklų, skirtingus mokymo metodus kūno kultūros pamokos metu.

1. LITERATŪROS APŽVALGA

Šiame skyriuje apžvelgiama Lietuvos ir užsienio mokslinių darbų publikacijos, pateikiamos skirtingos autorių nuomonės apie kūno kultūros pamokos sampratą. Taip pat apžvelgiama kūno kultūros pamokų mokymo metodai bei kaip ir kokiais principais remiantis vyksta kūno kultūros pamokos Lietuvos mokyklose. Pateikiama apibendrinimas.

1.1. Kūno kultūros pamokos samprata

Anot V. Kuklio ir V. Blauzdžio (2000), kūno kultūros pamoka, tai, pamoka, kurios metu tikslingai ugdomos moksleivių fizinės ypatybės ir kompleksiniai gebėjimai, mokoma pagrindinių sporto technikos veiksmų ir jų derinių, mokoma bendrauti, bei bendradarbiauti.

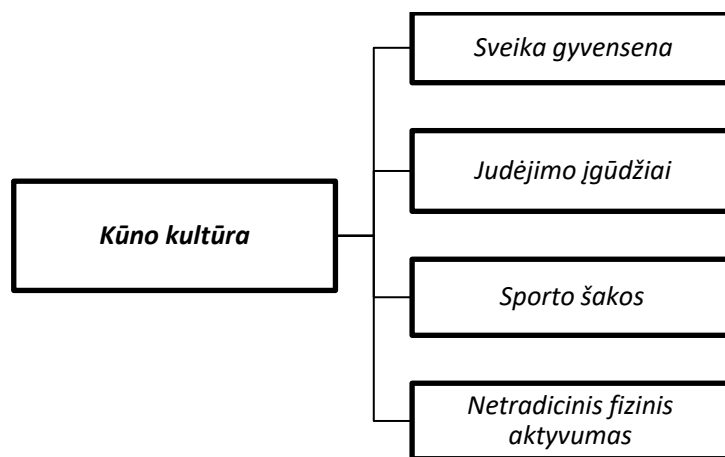
Kūno kultūros, kaip mokomojo dalyko tikslas, yra sudaryti mokiniams sąlygas fizinei, socialinei ir emocinei saviugdai. Taip pat suteikti kūno kultūros ugdymosi pasirinkimo galimybes stiprinant fizinio aktyvumo vidinę motyvaciją (Vidurinio ugdymo bendrosios programos, 2011). Panašiai teigia ir Stonkus (2002), jo manymu, kūno kultūros dalyko tikslas — suteikti kūno kultūros, sporto išsilavinimą ugdant fizinio aktyvumo sugebėjimus ir įgūdžius, perduodant reikalingas teorines žinias, skatinant teorinę saviugdą.

Pagal Sporto terminų žodyną (2002), kūno kultūra apibūdinama, kaip pasiektas tobulumo laipsnis. Kūno kultūros ugdymo(si) kryptis yra visuminė: „Žmogaus fizinės prigimties, o ne atskirų fizinio pajėgumo požymių ugdymas, atsižvelgiant į amžių, psichines ir dvasines nuostatas, gyvenimą ir laisvo pasirinkimo teisę (Sporto terminų žodynas, 2002). Todėl kūno kultūros, kaip ugdomojo dalyko, pagrindinis tikslas – ugdyti motyvuotą, fiziškai aktyvų, sugebantį pasirinkti sveiką gyvenimo būdą ir mokantį rūpintis savo sveikata žmogų, nepriklausomai nuo jo amžiaus.

Šiuolaikinės kūno kultūros pamokos paskirtys yra ugdyti ne vien tik fizinę jėgą ir ištvėrę, bet is pačia asmenybę, jos formavimosi raidą, siekti pagerinti asmens fizinę ir dvasinę būseną (Adaškevičienė, 2004).

Kūno kultūros pamokoje labai svarbu, jog pamokos leistų pasireikšti individualumo raiškai, ir žinoma, supratimui apie sveikatos stiprinimą (Grinkevičius ir kt., 2011). Būtent todėl, moksleiviai turi būti skatinami sąmoningai rinktis labiausiai patinkančias fizinio aktyvumo formas, atsižvelgiant į savo interesus, polinkius, sveikatos būklę (Motl et al., 2001).

1 paveiksle yra pavaizduotas kūno kultūros modelis, kur aiškiai išskiriamos sritys, kurias apima kūno kultūros pamoka (Grinkevičius ir kt., 2011).

1 pav. Kūno kultūros dalyko schema. (Sudaryta autoriaus, remiantis Grinkevičius, 2011).

Tai gi, pasak Grinkevičiaus ir kt. (2011), kūno kultūra apima:

1. **Sveiką gyvenseną** - pirmiausia, tai savęs pažinimas, savikontrolė, sveika mityba, žinios apie alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų poveikį sveikatai bei, žinoma, fizinis aktyvumas.

2. **Judėjimo įgūdžius** - taisyklinga laikysena, taisyklingas kvėpavimas, gebėjimai ir žinios apie taisyklingą bėgimą, nešimą, stūmimą, pusiausvyros išlaikymą. Taip pat intelektualiniai įgūdžiai susiję su pasitikėjimu savo jėgomis ir dėmesio koncentravimu.

3. **Sporto šakas** – judrieji žaidimai, lengvoji atletika, bendroji gimnastika ir kt. Aišku, tai priklauso nuo mokykloje dirbančių specialistų, gebančių ugdyti įvairias sporto šakas.

4. **Netradicinį fizinį aktyvumą** - mokinių amžių atitinkančios netradicinės neolimpinės sporto šakos, tokios kaip, šokiai, aerobika, riedlenčių sportas, šachmatai ir šaškės, svarsčių kilnojimas, joga, kovos menai bei kitos sporto šakos.

Aukštos kokybės fizinio ugdymo programa leidžia mokiniams sėkmingai mėgautis įvairiomis fizinio aktyvumo rūšimis. Fizinio lavinimo užsiėmimais siekiama sukurti platų mokinių įgūdžių ir gebėjimų spektrą, naudojant įvairias taktikas ir strategijas skirtas sėkmingai įgyvendinti kilusias idėjas (Stidder, Hayes 2011).

Banzienė su kolegomis (2004) išskiria šešias (sveikatos stiprinimas; motorikos lavinimas; bendravimo ir bendradarbiavimo įgūdžių ugdymas; visapusiš fizinį gebėjimų ugdymas; pažintinės veiklos plėtojimas; psichofizinės veiklos plėtojimas) kūno kultūros pamokų funkcijas. Plačiau aprašoma visos šešios funkcijos 1 lentelėje.

1 lentelė. Kūno kultūros pamokų funkcijos

Sveikatos stiprinimas	Kūno kultūra skatina normalų organizmo augimą ir vystymą; taip lavindami įvairius raumenis (gerina laikyseną). Fiziniais pratimais galima sustiprinti pėdų raumenis. Suderinus judesius ir kvėpavimą stiprinami kvėpuojamieji raumenys, gilus ir ritmingas kvėpavimas, o derinant juos su vandens pratimais grūdinamas organizmas.
Motorikos lavinimas	Lavinamos įvairios raumenų grupės, didinamas organizmo pajėgumas ir darbingumas. Vaikai mokomi atlikti pratimus pagal muziką. Lavinama judesių koordinacija, reakcija,

	orientacija erdvėje ir laike. Lavinamos fizinės savybės: vikrumas, greitumas, lankstumas, pusiausvyra, ištvermė ir kt.
Bendravimo ir bendradarbiavimo įgūdžių lavinimas	Skatinamas būti teisingais, sąžiningais, draugiškais, nuoširdžiais, atidžiais. Ugdomi valingi charakterio bruožai (drąsa, ryžtas, išvermė, savitvarda). Mokomasi atsakingai atlikti žaidėjo pareigas, rūpintis komanda. Pratinama valdyti pykčio ir agresijos apraiškas, susitarti tarpusavyje.
Visapusiš fizinių gebėjimų ugdymas	Žaidžiami įvairūs žaidimai, kuriuose vyrauja ėjimas, bėgimas, šuoliai, metimai, laipiojimas, pusiausvyros pratimai.
Pažintinės veiklos plėtojimas	Erdvės pajutimas ir orientavimasis joje, daiktų ir objektų padėties nustatymas vienas kito atžvilgiu. Vaikai mokomi pajusti laiko trukmę ir atitinkamai atlikti veiksmus, pajusti ir suvokti judėjimo tempą.
Psichofizinės veiklos plėtojimas	Regėjimo, klausos, lytėjimo ir raumenų pojūčių lavinimas; mąstymo, dėmesio, atminties, vaizduotės žaidimas, judesių tikslumo lavinimas.

Pastaba: sudaryta autoriaus, remiantis Banziene ir kt., 2004.

Apžvelgus ir apibendrinus minėtų autorių nuomonę, galima teigti, jog dauguma autorių, kūno kultūros pamoką apibrėžia, kaip fizinę veiklą bei individualumo skatinimą, per kūno kultūros pamokas.

1.2. Kūno kultūros pamokos Lietuvos mokyklose

Visos Lietuvos mokyklos vadovaujasi panašiais mokymosi principais. Pagrindinis pamokos tikslas yra ugdyti mokinių sveikatą stiprinančio fizinio aktyvumo nuostatas bei gebėjimus ir sistemingo fizinio aktyvumo įpročius.

Pamokos uždaviniai:

- ugdomi sveikatą stiprinančio fizinio aktyvumo poreikį, gebėjimą kritiškai nagrinėti ir vertinti aktualius sveikatos tausojimo, mankštinimosi ir sporto klausimus, lavina savistabos, savikontrolės ir saviugdos įgūdžius;
- lavina motoriką ir kūno laikyseną, patiria judėjimo džiaugsmą, ugdomi judesių kultūrą, tenkina natūralų poreikį judėti, įtvirtina saugaus elgesio nuostatas bei nelaimingų atsitikimų prevencijos įgūdžius;
- mokosi suprasti ir įvaldyti sporto šakų techniką ir taktiką, ugdomi bendravimo, bendradarbiavimo komandoje ir grupėje nuostatas bei elgesį;
- suvokia fizinio ugdymosi galimybių ir judėjimo formų įvairovę, siejamą su fizinio pajėgumo didinimu, judesių kultūros gerinimu, sveikatos stiprinimu ir saviraiškos galimybėmis.

Lietuvoje kūno kultūros pamokos yra vertinamos kaip ir visos kitos pamokos, tokia pačia vertinimo sistema. Pamokos yra vertinamos pažymiais 10-balėje sistemoje. Moksleivių žinios, gebėjimai ir įgūdžiai vertinami pagal kūno kultūros mokytojų parengtą vertinimo skalę. Vertinamas ne tik sportinis rezultatas, bet pastangos, pokyčiai ir asmeninė pažanga. Taip pat ugdymo procese taikomas diagnostinis (nustatyti esamą), formuojamasis (padėti mokymuisi), sumavimo (apžvelgti išmoktą) vertinimas (Pagrindinio ugdymo bendroji programa 2008). 2 paveiksle yra plačiau paaiškinama apie vertinimą.

Dėl kūno kultūros dalyko padėties valstybinėse mokyklose, nustatyta, kad mažėja mokymo laiko paskirstymas, prastesnė kūno kultūros pamokų būklė, mažesnė vertė ir svarba, nei kitų dalykų, nes kūno kultūros pamokos atšaukiamos dažniau nei „akademini“ mokomieji dalykai (lietuvių kalba, matematika, fizika) (Hardman, 2008). Tokios situacijos neigiamą poveikį mokinių mokymosi rezultatams paaiškina kito tyrimo išvados, įrodančios, jog skiriant mokiniams daugiau fizinės veiklos, jų rezultatai kitose pamokose gerėja (Pivarnik, 2006).

Formuojamasis
• Nuolatinis vertinimas, kuris padeda numatyti mokymosi perspektyvą, skatinantis pažangą, nesiejamas su pažymiu.   • Šio vertinimo tikslas ne kontroliuoti, o padėti, prisitaikyti kasdieniniame gyvenime, gerinti sveikatą ir lavinti valios savybes.
Diagnostinis
• Vertinimas, kuriuo siekiama išsiaiškinti mokinio pasiekimus ir padarytą pažangą baigus temą.   • Mokinio fizinio pasirengimo rodiklių rezultatai negali būti vertinami pažymiu. Vertinama padaryta asmeninė pažanga (kiekvieno mokinio individualūs poslinkiai).
Kaupiamasis
• Kaupiamaisiais balais vertinama kompetencijas atskleidžianti mokinių veikla pamokoje (pasiruošimas pamokai, lankomumas, pareigingumas) ir po pamokų (aktyvumas, įvairios sportinės varžybos).
Ideografinis
• Įvertinama ir įsivertinama kiekvieno moksleivio individuali pažanga, lyginant jo dabartinius pasiekimus su ankstesniais.

2 pav. Lietuvos mokyklų kūno kultūros pamokos vertinimas (Sudaryta autoriaus, remiantis pagrindinio ugdymo bendrąja programa, 2008).

Lietuvos mokyklose per pastarąjį dešimtmetį pastebimas mokinių fizinio aktyvumo mažėjimo tendencija. Volbekienės ir Griciūtės (2007) tyrimo rezultatuose pastebėtas neigiamas Lietuvos paauglių širdies ir kraujagyslių sistemos, iš dalies raumenų pajėgumo bei lankstumo, kitimas. Užsienio mokslininkė Mišigoj-Durakovič (2008) ištyrė, ne tik tai, jog Lietuvoje mergaičių fizinis aktyvumas yra žymiai mažesnis, tačiau ir pagal antropometrinius duomenis mergaitės atsilieka nuo berniukų: kūno masę, ūgį, KMI. Pastebimas berniukų sprogstamosios galios, raumenų ištvėmės, funkcinį bei motorinių gebėjimų pranašumas lyginant su mergaitėmis, kas gali būti lytinio dimorfizmo pasekmės (Šegregur ir kt., 2010). Pasak Zaborskio ir Raskilo (2011) atlikto tyrimo tik kas antrą berniuką ir kas penktą mergaitę buvo galima laikyti pakankamai fiziškai aktyviais, todėl nuo pat mažens yra labai svarbu formuoti vaikų teigiamą požiūrį į aktyvų gyvenimo būdą (Strukčinskienė, 2012). Tai verčia ieškoti naujų veiksmingų gyvenamojo laikotarpio reikalavimus atitinkančių vaikų fizinio aktyvumo, kuris susijęs su sveikatos gerinimu, didinimo būdų.

Pagal L. Kardelienės ir kt. (2013) atlikto tyrimo buvo nustatyta, kad kūno kultūros mokytojams, lyginant su kitų specialybių mokytojais, būdingesnė neigiama socialinio bendravimo nuostata. Kūno kultūros mokytojai, ypač vyrai, susiduria su bendravimo problemomis su kolegomis, mokiniais ir jų tėvais. Kūno kultūros mokytojai bendravimo pamokose problemas įvardina tokias

mokinių savybes kaip abejingumą, tingumą, silpną sveikatą ir skurdų mokymosi inventorių. Panašios problemos yra minimos ir Alytaus strateginiame plane (2014–2020 m.): kokybiškoms kūno kultūros pamokoms vykdyti, jaučiamas sporto inventoriaus trūkumas, mokinių motyvacijos trūkumas, taip pat įtraukiamas ir toks faktorius kaip konkurencija dėl mokinio krepšelio.

Užsienio šalių mokslinėje literatūroje taip pat nagrinėjamos kūno kultūros mokytojų profesinės veiklos problemos identiškos Lietuvos problemoms, nepakankamas kūno kultūros pamokų skaičius ir kokybė, materialinių išteklių ir mokymo priemonių stoka bei, edukacinė aplinka (Al-Mohannadi ir kt., 2009), kuri nei funkcionali, nei saugi, nei higieniška (Jung, J., 2010).

Grįžtant prie žemo pedagogo profesijos prestižo Lietuvoje, tokios situacijos paaikškinimą teikia užsienio mokslininkas Griggs (2009), jo teigimu, daugelyje Europos šalių švietimo politikoje, akcentuojant mokinių kūrybingumo ugdymo svarbą, išskiriamas tik pagrindinių dalykų mokymas, ignoruojant kūno kultūrą. Chedzoy (2006) teigia, jog kūno kultūros pamoka teikia daug išskirtinių galimybių mokinių kūrybingumui ugdyti, tačiau nepakankamai vertinama ne tik jos svarba asmenybės formavimuisi, bet ir neskiriamas pakankamas dėmesys šio dalyko turinio tobulinimui, mokytojų kompetencijos plėtojimui. Christodoulou (2010), teigia, jog kūno kultūros mokytojai dirba aplinkoje, kurioje ugdomąją veiklą nuolat trikdo žemas kūno kultūros pamokų statusas. Tokios pats nuomonės laikosi ir Hardman (2011).

Apžvelgus mokslinę literatūrą, galima teigti, jog Lietuvoje kūno kultūros pamokoms yra skiriamas pakankamai mažas dėmesys, taip pat yra per mažos mokytojų kompetencijos.

1.3. Mokymo metodai kūno kultūros pamokose

Mokymo metodas, pagal Jovaišą (1997), tai užkoduota patirtis, idėja, dvasios kūrinys, pažinimo objektas. Kūno kultūros pamokose mokytojai stengiasi atsižvelgti į kiekvieną mokinį taikant tam tikrus mokymo metodus. Todėl metodo parinkimas ir jo taikymo pobūdis, lemia tos veiklos galutinius rezultatus (Blauzdys, 2002).

Himberg et al. (2003) ir Metzler (2011) teigimu, kalbant apie kūno kultūros ugdymo metodus įvairių šalių šiuolaikinėse bendrojo lavinimo įstaigose, dažniausiai remiamasi žymaus mokslininko Mosston darbais. M. Mosston sugrupavo savo siūlomas kūno kultūros mokymo idėjas į atskiras kategorijas. Jos yra vadinamos Mosston mokymo metodų spektru (angl. *Mosston's Spectrum of Teaching Styles*) (Mosstons&Ashworth, 2008).

Mosston mokymo metodų spektre pateikiami kūno kultūros mokymo metodai tinka ugdant skirtingų fizinių ir socialinių charakteristikų mokinius, todėl jie gali būti naudojami tiesiogiai arba taikant atskirus šių metodų elementus bei apjungiant juos į vieną metodą. Žiūrėti 3 paveikslą.

Valdymo	•Įgyti motorinių įgūdžių
Praktinis	•Lavinti motorinius įgūdžius
Tarpusavio bendradarbiavimo	•Skatinti bendradarbiauti, išmokti stebėti ir analizuoti
Savikontrolės	•Išmokti įvertinti savo ir kitų pasirodymą
Įtraukimo	•Optimaliai įtraukti mokinį į fizinę veiklą, skatinti jį padėti kitiems pasiekti kuo geresnių rezultatų
Vadovaujamo atradimo	•Didinti motyvaciją mokytis
Divergentinis	•Lavinti savarankišką mąstymą, skatinti pasitikėjimą savimi, motyvuoti komandiniam darbui
Individualus	•Lavinti planavimo įgūdžiu
Mokinio iniciatyvos	•Mokyti ugdytinį pačiam pasirinkti jam tinkamą pratimą. Skatinti turėti asmeninę nuomonę, ugdyti atsakomybę
Savarankiško mokymosi	•Išmokyti mokinį suvokti fizinio aktyvumo reikšmę, diegti tikslingą socialinės nepriklausomybės suvokimą

3 pav. Mosston mokymo metodai. (Sudaryta autoriaus, remiantis Mosston & Ashworth, 2008).

Valdymo metodas (angl. *Command*). Taikant šį metodą visus sprendimus priima mokytojas. Mokinys tuo metu laikydamasis visų mokytojo reikalavimų juos atlieka. Šis metodas dažniausiai tinka užsiėmimams, kurie reikalauja specifinių žinių tam tikriems judesiams atlikti, pvz., karatė mokymas, aerobika, šokių pratybos ir kt. (Mosston & Ashworth, 2008).

Praktinis metodas (angl. *Practise*). Šio kūno kultūros mokymo metodo metu mokiniams suteikiama laisvė patiems priimti sprendimus ir patiems nuspręsti kaip geriausia yra atlikti mokytojo pavestas fizines užduotis – be tiesioginės mokytojo pagalbos. Šiuo metodu mokytojas tik nurodo, kokiais etapais reikia atlikti tam tikrą užduotį, o mokiniai dirba savarankiškai. Stebėdamas jų darbą pedagogas gali įvertinti atskirų mokinių pasitikėjimą savimi ir savo jėgomis, o ne tik fizinius pajėgumus. Šio ugdymo metodo metu mokiniai tampa savarankiškesni, mokosi įvertinti tai, ką gali pasiekti savo fizinių gebėjimų dėka (Mosston & Ashworth, 2008).

Tarpusavio bendradarbiavimo metodo (angl. *Reciprocal*). Pagrindinis šio metodo principas yra mokinių darbas poromis. Mokytojas pateikia mokiniams užduotį, jos atlikimo vertinimo kriterijus, o mokiniai atlieka užduotį bendradarbiaudami tarpusavyje. Kol vienas ugdytinis pagal mokytojo pateiktus kriterijus atlieka užduotį, kitas – stebi pirmojo mokinio užduoties atlikimą ir vertina jį pagal pedagogo numatytus kriterijus. Atlikus užduotį pirmajam mokiniui, mokiniai apsikeičia vaidmenimis. Šis metodas skatina socialinius įgūdžius, bendradarbiavimą, skirtumų pripažinimą ir pagarbą kitiems (Mosston & Ashworth, 2008). Byair Jenkins (1999) teigimu, mokiniai, kurie dirba porose su draugais (ne supažįstamais) gauna geresnį grįžtamąjį ryšį ir pasiekiami geresni tarpusavio bendradarbiavimo metodo rezultatai.

Savikontrolės metodas (angl. *Self-check*). Šiuo metodu siekiama, kad mokiniai patys įsivertintų savo fizinių užduočių atlikimą. Didžiausi šio metodo privalumai yra, kad mokinys išmoksta analizuoti savo judesius, taisyti savo klaidas ir tampa labiau nepriklausomais mokiniais. (Mosston& Ashworth, 2008).

Įtraukimo metodas (angl. *Inclusion*). Naudojant šį metodą, mokytojas nustato tokią fizinę užduotį, kurią mokinys galėtų atlikti atsižvelgdamas į savo gebėjimus. Mokiniai yra drąsinami mokytojo, įvertina savo atliktą darbą ir nusprendžia, kada pereiti į kitą sudėtingumo lygį (Mosston& Ashworth, 2008).

Vadovaujamo įtraukimo metodo (angl. *Guided-discovery*). Šiuo metodu mokiniai atlieka mokytojo numatytas užduotis, tuo tarpu jų atlikimo metu mokytojas jiems uždavinėja probleminius klausimus – kaip reiktų atlikti tam tikrą pratimą kitoje pozicijoje, kitu greičiu ir pan. Taip mokiniai yra skatinami ieškoti atsakymų patys, o tai padeda jiems suvokti fizinės užduoties atlikimo pagrindinę reikšmę (Mosston& Ashworth, 2008).

Divergentinis metodas (angl. *Divergent*). Mokiniam yra pateikiami tam tikri, su fizine užduotimi susiję klausimai, ir atsakymų į juos mokiniai ieško patys. Čia svarbiausia tampa mokinių asmeninė nuomonė. Šiuo metodo metu siekiama, kad mokinys formuodamas savo tapatumą, išgirstų ir gerbtų kitų mokinių nuomonę – tiek kaip kūno kultūros pamokos dalyvių, tiek kaip visuomenės narių (Mosston& Ashworth, 2008).

Individualus metodas (angl. *Individual*) – tai mokymo metodas, kai mokytojas suformuoja pamokos turinį, jos vyksmo principus, o mokiniai naudodamiesi mokytojo pateikta informacija, patys numato konkrečią pamokos programą. Tokiu būdu mokiniai tampa kūrybiškesni ir tai jiems padeda pastebėti fizinių užduočių strategijas (Mosston& Ashworth, 2008).

Mokinio iniciatyvos metodas (angl. *Learner-initiated*). Pamokos metu mokiniai gauna informaciją, kuria naudodamiesi turi įgyvendinti projektą. Šiuo metodu mokinys savarankiškai koordinuoja savo mokymosi procesą, o mokytojas atlieka tik patarėjo vaidmenį (Mosston& Ashworth, 2008).

Savarankiško mokymosi metodas (angl. *Self-teaching*). Juosiekama, kad mokinys būtų fiziškai aktyvus ir po pamokinėje veikloje – laisvalaikiu, namuose ir pan.(Mosston& Ashworth, 2008).

Taigi Mosston mokymo metodų spektras pateikia prielaidas kurti inovatyvius ir disciplina pagrįstus kūno kultūros mokymo metodus. Daugeliui šiuolaikinių mokytojų sėkmingai pritaikius Mosston ugdymo metodus sėkmingiau optimizuojamas mokymo procesas.

Kitas metodas, kuris yra aptariamasis yra modifikuotas Mosston & Ashworth (2001) metodų spektras, kurį pateikia Himberg et al. (2003). Autorius išskyrė šiuos pagrindinius mokymo stilius: **Tiesioginio ugdymo metodas** (angl. *Direct teaching*) – mokytojas pateikia fizinę užduotį visai klasei ir pedagogo vadovaujami vaikai ją atlieka vieni. Mokytojas tikslingu savo vadovavimu daro įtaką mokiniams, užtikrindamas grįžtamąjį ryšį. Tuo tarpu mokiniai privalo atidžiai sekti mokytojo

komandas (Himberg et al., 2003). Jis atitinka Mosston & Ashworth(2008) darbe aprašytą valdymo metodą (angl. *Command*).

Mokytojo dėmesio metodas (angl. *Teacher feedback*) – mokytojas pateikia mokiniams detaliai aprašytas užduotis ir kol mokiniai jas atlieka savarankiškai, mokytojas žymisi jų daromas klaidas arba privalumus. Atlikus užduotį, paaiškina jas mokiniams. Šio metodo metu mokytojas suplanuoja fizinę užduotį ir užtikrina mokinių grįžtamąjį ryšį, o mokiniai, tuo tarpu, patys nusprendžia - kur, kada ar kaip atlikti gautą užduotį. Didžiausias šio metodo privalumas, jog mokiniai turi galimybę dirbti savarankiškai, o mokytojas su kiekvienu mokiniu individualiai gali kurti grįžtamąjį ryšį. Šis metodas atitinka praktinį mokymo metodą (angl. *Practice*) (Himberg et al., 2003).

Partnerio dėmesio metodo (angl. *Partner feedback*). Jis atitinka Mosston & Ashworth(2008) darbe minima tarpusavio bendradarbiavimo metodą (angl. *Reciprocal*). Pagrindinis akcentas šio metodo yra mokinių darbas porose. Mokytojas formuoja užduotis ir aprašo kaip jas įvykdyti, o mokiniai pateiktą užduotį atlieka poromis ir vienas kitam duoda grįžtamąjį ryšį pagal mokytojo pateiktus vertinimo kriterijus. (Himberget al., 2003).

Savo grįžtamojo ryšio formavimo metodas (angl. *Self-feedback*). Mokiniai gauna užduotį su aiškiais jos atlikimo kriterijais, ir ją atlikę mokiniai patys įvertina savo atlikimą. Šio metodo metu mokiniai mokosi analizuoti savo įgūdžius bei atpažinti savo fizinių galimybių ribas. (Himberg et al., 2003). Jis atitinka Mosston & Ashworth (2008) darbe aprašytą savikontrolės metodą (angl. *Self-check*).

Konvergentinio atradimo metodas (angl. *Convergent discovery*). Šio metodo metu, mokytojas pateikia užduotį, kuri turi tik vieną teisingą atsakymą, o mokiniai turi rasti jį patys, savarankiškai dirbdami grupėse. Šiuo metodu skatinamas darbas komandoje ir komandos jausmas, dažnai šios užduotys nebūtinai turi būti fizinio pobūdžio. Tačiau šio metodo sėkmė priklauso nuo motyvacijos bendram darbui su klasės draugais. Jis atitinka vadovaujamo atradimo metodą (angl. *Guided-discovery*) (Himberg et al., 2003).

Divergentinio atradimo metodas (angl. *Divergent discovery*). Šiuo metodu, mokytojas išskiria pagrindinę problemą ir pateikia užduotis, o mokiniai ieško skirtingų problemos sprendimų būdų ir išsirenka vieną variantą, kuris jiems atrodo pats tinkamiausias. Šis mokymo metodas nuo konvergentinio skiriasi tuo, kad mokytojas drąsina mokinius surasti skirtingus problemos sprendimo būdus. Taip skatinamas pasitikėjimas savo jėgomis ir kūrybingumas (Himberg et al., 2003). Jis atitinka Mosston & Ashworth (2008) darbe aprašytą divergentinį metodą(angl. *Divergent*).

Autorės Vilūnienė ir Volbekienė (2001) mokymo metodus kaip mokinių veiklos organizavimo būdus per kūno kultūros pamokas susistemino taip:

1. **Mokinių valdymo metodai.** Pagrindiniai būdai yra: komandos, išskaičiavimai, potvarkiai, paliepimai, nurodymai, vizualiniai, garsiniai ir kiti sutartiniai signalai. Kiekvienu atveju šie valdymo būdai turi atitikti didaktikos reikalavimus ir pamokos turinį.

2. **Mokinių paskirstymas fiziniams pratimams atlikti.** Ši veiklos organizavimo forma taikoma priklausomai nuo mokinių amžiaus, fizinio pasirengimo, pamokos vietos ir inventoriaus, bet daugiausia nuo pamokos uždavinių ir turinio. Kad galėtų atlikti tam tikras užduotis mokiniai paskirstomi frontaliuoju, grupiniu ir individualiuoju metodais (2 lentelė).

2 lentelė. Metodai pagal Vilūnienė ir Volbekienė

Frontalusis metodas	Metodas, kuriuo metu vadovauja mokytojas, o mokiniai visi kartu atlieka tuos pačius fizinius pratimus. Šis metodas turėtų būti taikomas, kai fiziniai pratimai ir fizinis krūvis prieinami visiems mokiniams.
Grupinis metodas	Šiuo metodu mokiniai suskirstomi į kelias grupes ir užduotis atlieka tuo pačiu laiku. Mokinius galima suskirstyti įvairiai, bet geriausia atsižvelgti į mokinių fizinį parengtumą ir lytį.
Individualusis metodas	Tai metodas, kuriuo metu mokiniams paskiriamos įvairios asmeninės užduotys, kurias jie turi atlikti savarankiškai. Šis metodas taikomas dirbant su mokiniais, kurie savo fiziniiais gebėjimais, fiziniu parengtumu, sveikata, temperamentu, charakteriu labai išsiskiria iš kitų. Taikant šį metodą ugdomas mokinių aktyvumas, savarankiškumas ir kūrybiškumas

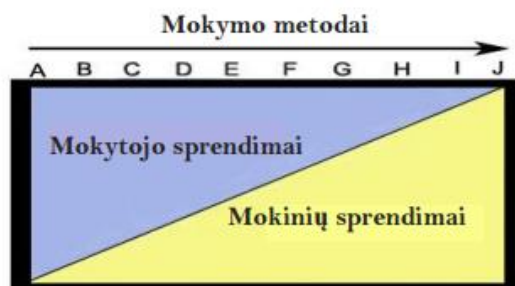
Pastaba: sudaryta autoriaus, remiantis Vilūnienė ir Volbekienė, 2001.

3. **Fizinių pratimų atlikimo organizavimo metodai.** Vykdam užduotis šie metodai nustato darbo tvarką. Fiziniai pratimai yra skirstomi tokiais būdais:

1. Vienalaikiu būdu - mokiniai užduotis atlieka tuo pačiu metu. Jų turinys gali skirtis.
2. Paeiliui - tas pačias užduotis mokiniai atlieka vienas paskui kitą (galimos pertraukėlės).
3. Srautu - užduotys atliekamos nenutrūkstama grandine - vienam ar grupei mokinių dar neužbaigus fizinio pratimo, į darbą įtraukiami kiti.
4. Pakaitomis - mokiniai užduotį atlieka grupėmis (poromis, po tris). Šis būdas labai tinka formuojant tarpusavio pagalbos, apsaugos, kontrolės, vertinimo įgūdžius. Tokiu būdu ugdomas mokinių sąmoningumas, aktyvumas, savarankiškumas (Vilūnienė ir Volbekienė, 2001).

Srautu atliekami pratimai didina mokinių motorinį glaudumą, o kitais būdais - turi didesnę lavinamąją reikšmę (Vilūnienė ir Volbekienė, 2001). Frontaliojo darbo variantai - vienalaikis būdas, pakaitomis (pvz., poromis) ir srautu, grupinio - vienalaikis, paeiliui, pakaitomis ir srautu. Pagrindinis individualaus darbo variantas - savarankiškas užduoties atlikimas pagal išankstinį planą (Vilūnienė ir Volbekienė, 2001).

Mokymo metodai taip pat yra pagrįsti mokytojo ir mokinių sprendimų priėmimo santykiu, t.y. kuo daugiau mokytojas vadovauja mokymo procesui ir priima sprendimus, tuo mažiau tai daro mokiniai, ir priešingai, didėjant mokinių pasirinkimo laisvei, mokytojo įtaka sprendimų priėmimam yra vis mažesnė (Mosston & Ashworth, 2008) (4 pav.).

4 pav. Mokytojų sprendimų įtaka mokinių sprendimams (Sudarytas autoriaus, remiantis Mosston & Ashworth, 2008).

Kūno kultūros pamokų programų pokyčiai priklauso nuo mokytojų veiklos. Jeigu mokytojas savo fizinio ugdymo programa, sudomina ir paskatina mokinius būti fiziškai aktyvesniais, tai gali lemti mokinių nuostatą savarankiškai gerinti savo fizinį pajėgumą (Dumčienė ir kt., 2008).

Kaip teigia Dumčienė ir kt. (2008) kūno kultūros pamokų programų pokyčiai priklauso ir nuo pačių mokytojų. Jeigu mokytojas savo fizinio ugdymo programa, sudomina ir paskatina mokinius būti fiziškai aktyvesniais, tai gali lemti mokinių nuostatą savarankiškai gerinti savo fizinį pajėgumą. Fizinio ugdymo programų efektyvumą lemia jų pateikimas mokiniams. Tie patys pratimai, tačiau pateikiami vaikams kitokiu būdu ir žaismingesne forma, dažnu atveju didina jų fizinį aktyvumą.

Nėra vieno pačio geriausio mokymo metodo. Mokytojas taiko metodų įvairovę t.y. kombinuoja tinkamiausią metodą, priklausomai nuo klasės ir aplinkybių (Garuccio, 2004). Dirbant su skirtingo amžiaus mokinių grupėmis, mokytojai turi taikyti įvairius ir kūno kultūros mokymo stilius. Skirtingi mokymo metodai teigiamai veikia mokinių mokymosi galimybes (Kulinna & Cothran, 2003).

Apibendrinant galima teigti, kad kūno kultūros pamokos yra labai svarbi vaikų ugdymo dalis, kuri skatina jų fizinį aktyvumą. Organizuojant kūno kultūros pamokas reikia atsižvelgti į vaikų poreikius ir galimybes. Kūno kultūros pamokos efektyvumas priklauso nuo to, kaip pateikiamas kūno kultūros dalykas, t.y. kaip mokytojas geba pasiruošti pamokoms ir jomis sudominti moksleivius, paskatinti jų fizinį aktyvumą bei sukurti tinkamą terpę fizinio aktyvumo ugdymui. Siekiant paskatinti moksleivius būti fiziškai aktyviais visa juos supanti aplinka turi jiems padėti suprasti fizinio aktyvumo svarbą ir skatinti būti fiziškai aktyviais visą gyvenimą.

2. TYRIMO METODIKA IR ORGANIZAVIMAS

Šioje dalyje aprašoma Tauragės, Kelmės ir Šilalės mokyklų mokymo metodai kūno kultūros pamokose. Aptariama kaip buvo atliekamas darbo tyrimas. Iškeliamas tyrimo tikslas, aprašomi tyrimo metodai, parenkama tyrimo imtis.

Tyrimo objektas. Tauragės, Kelmės ir Šilalės mokyklose naudojami mokymo metodai kūno kultūros pamokoje.

Tyrimo metodai. Atliekant tyrimą buvo taikomi šie metodai:

1. Mokslinės literatūros analizė – norint nagrinėti mokymo metodus, pirmiausiai reikėjo išanalizuoti ir susipažinti su mokslininkų teikiama informaciją apie kūno kultūros pamokoje naudojamus mokymo metodus ir kuo jie yra naudingi. Taip pat buvo svarbu analizuoti autorių pateikiamas teorijas ir siūlymus efektyvesnei kūno kultūros pamokai.

2. Anketinė apklausa – skirtingiems mokymo metodams išsiaiškinti buvo panaudota autoriaus Hein et al. (2012) sudaryta anketa. Tyrimui atlikti buvo pasirinkta anoniminė anketinė apklausa, nes, kaip teigia Kardelis (2002), tai yra efektyvus tyrimo metodas, naudojamas siekiant surinkti tam tikro pobūdžio informaciją apie tiriamą problemą. Šiuo metodu surinkta informacija tiesiogiai susijusi su tyrimo tikslu, pats tyrimo procesas pakankamai pigus ir greitas. Anketinė apklausa yra aiški, nedviprasmiška, patikima, kartu ji skatina respondento norą bendradarbiauti ir kuo teisingiau atsakinėti (Kardelis, 2002).

3. Aprašomoji statistinė analizė – siekiant nustatyti ir išsiaiškinti kokie mokymo metodai naudojami kūno kultūros pamokų metu, buvo apskaičiuojami pateikiamų teiginių sumos aritmetiniai vidurkiai, skirtumų reikšmingumui palyginti taikytas chi kvadrato kriterijus. Statistinė tyrimo duomenų analizė atlikta naudojant SPSS 20.0 statistinių duomenų apdorojimo paketą.

Tyrimo respondentai. Tyrimui buvo pasirinkta Tauragės, Kelmės ir Šilalės mokyklose dirbantys kūno kultūros mokytojai. Šiose mokyklose pastaruoju metu nebuvo atliekami panašūs tyrimai susiję su kūno kultūros pamokomis.

Tyrimo imtis. Pagal savivaldybės duomenis, Tauragės savivaldybėje yra 14 mokyklų, kuriose dirba 28 mokytojai. Kelmės savivaldybėje yra 14 mokyklų, kuriose dirba 26 mokytojai. Šilalės savivaldybėje yra 10 mokyklų, kuriose dirba 19 mokytojų. Siekiant išsiaiškinti, kiek reikia apklausti mokytojų, buvo taikoma matematinė analizė. Pagal V. I. Paniotto (Kardelis, 2002) formulę apskaičiuota respondentų imtis: $n = \frac{1}{\Delta^2 + \frac{1}{N}}$ čia:

n – imties dydis (reikiamas apklausti mokytojų skaičius);

Δ - leidžiamas paklaidos dydis (socialinių mokslų tyrimuose standartinė paklaida laikoma 5%, kurią gaunama su 0,95 tikimybe);

N – tiriamos visumos dydis 73 mokytojai.

Reikalingas apklausti mokytojų skaičius: $1 / (0,05 \times 0,05 + 1/73) = 61$.

Tyrimo instrumentas. Tyrimui buvo pasirinkta Hein et al. (2012) parengta anketa, kuri buvo šiek tiek patobulinta, su tikslu išsiaiškinti trijų savivaldybių mokyklų mokytojų taikomus metodus kūno kultūros pamokose (priedas nr. 1).

Pirmieji keturi klausimai yra demografinio pobūdžio, tam, kad sužinoti respondentų lytį, darbo stažą ir pan.

5 – 12 klausimai skirti išsiaiškinti taikomus metodus. Anketoje pateikiami 8 kūno kultūros pamokose taikomi mokymo metodai su pavyzdžiais. Anketa buvo sudaryta pagal Likert'o skalę, tai yra, kai kiekvienas teiginys įvertinamas 5 balų skale. 0 – neturi reikšmės, 1 – niekada, 2 – beveik niekada, 3 – kartais, 4 – dažnai, 5 – labai dažnai. Tiriamųjų buvo prašoma pasirinkti skaitmenį, kuris geriausiai apibūdina atsakymą. Anketoje pateikiami šie mokymo metodai:

Metodas A - „Valdymo“ (angl. Command) - metodas, kuris, pasak Mosston & Ashworth (2008), įgalina mokytoją priimti visus sprendimus, o mokinys atliekant užduotis griežtai laikosi mokytojo reikalavimų.

Metodas B- „Praktinis metodas“ (angl. Practise), šis metodas skirtas mokiniams duoti laisvę ir leisti mokiniams patiems priimti sprendimus, kaip atlikti tam tikras, mokytojo, pavestas užduotis.

Metodas C - atitinka Mosston'o spektre minimą „**Tarpusavio bendradarbiavimą**“ (angl. Reciprocal) metodą, kurio tikslas grupinis darbas. Taip mokiniai pasiskirsto vaidmenimis, vienas mokytojas, kitas mokinys. Taip jie vertina vienas kitą ir save patį.

Metodas D - atitinka Mosston'o spektre minimą „**Savikontrolės**“ (angl. Self-check) kūno kultūros mokymo metodą, kuriuo siekiama, jog mokiniai patys kalbėtų ir analizuotų savo atliekamas užduotis. Tuo tarpu mokytojas, tik stebi ir nedaro įtakos jų atliekamiems veiksams. Šis metodas skirtas, jog mokiniai ugdytų pasitikėjimą savo jėgomis.

Metodas E - „Įtraukimo“ (angl. Inclusion) metodas - kurį taikant, kaip teigia Mosston & Ashworth (2008), mokytojas skiria užduotį pagal mokinio įgūdžius ir gebėjimus, atlikus užduotis, krūvis yra sistemingai sunkinamas.

Metodas F - atitinka Mosston'o spektre minimą „**Vadovaujamo įtraukimo**“ (angl. Guided-discovery) kūno kultūros mokymo metodą, kuris yra skirtas mokiniams patiems ieškoti atsakymų ir atlikti užduotis pagal jų nuomonę ir manymą, kaip ta užduotis turėtų būti atliekama.

Metodas G - atitinka Mosston'o spektre minimą „**Divergentinį**“ (angl. Divergent) kūno kultūros mokymo metodą, kurio metu mokytojas siekia, jog mokiniai atliktų užduotį teisingiausiu keliu, jiems yra pateikiamos abstrakčios užduotys, kurias turi susisteminti patys mokiniai ir atlikti jas, kuo greičiau ir protingiau. Tokiu būdu mokiniai ieško sprendimo būdų ir alternatyvų, taip formuodami savo tapatumą.

Metodas H - atitinka Mosston'o spektre minimą „**Mokinio iniciatyvos**“ (angl. Learner - initiated) kūno kultūros mokymo metodą, kur mokytojas yra tik pagalbininkas. Mokiniai patys ištiria

problemas, suranda ir įvertina sprendinių alternatyvas. Tai padeda pedagogui greičiau atpažinti novatoriškus ir motyvuotus mokinius, skirti jiems labiau priimtinas užduotis, kas užtikrina didesnę mokinių įsitraukimą į fizinę veiklą visą gyvenimą.

13 – 15 klausimai yra skirti savęs vertinimui. Taip pat anketoje buvo palikta laisva vieta, kur respondentai galėjo parašyti savo komentarus ar pastebėjimus.

Tyrimo organizavimas. Buvo išdalinta 73 spausdintos anketos, skirtos kūno kultūros mokytojams dirbantiems Tauragės, Kelmės ir Šilalės savivaldybių mokyklose. Iš jų sugrįžo 73. Grįžtamumas buvo 100 %.

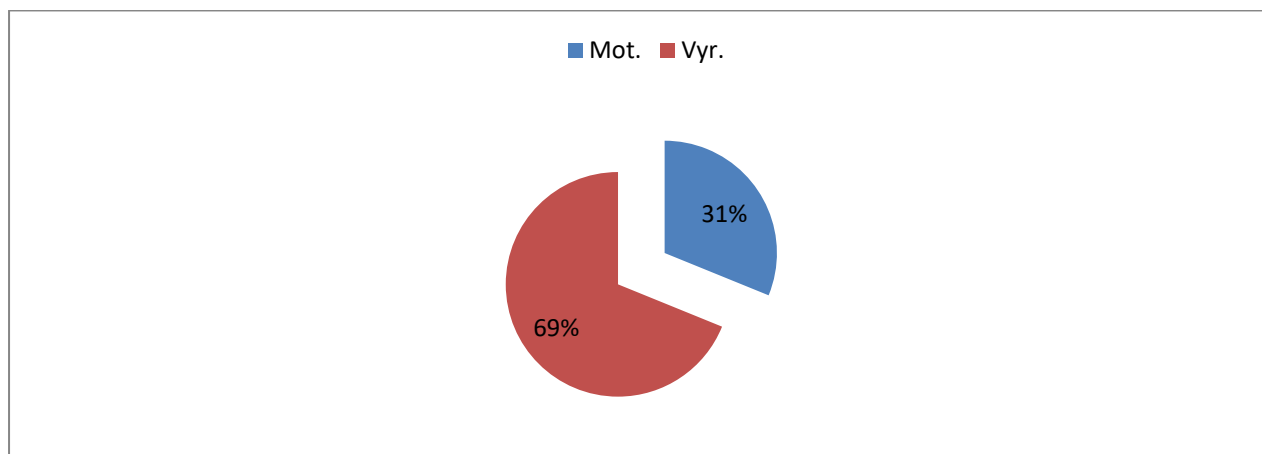
Tyrimas buvo vykdomas 2017m. kovo - balandžio mėnesiais. Respondentai buvo apklausiami pertraukų metu arba laisvu laiku nuo pamokų.

Atliekant tyrimą buvo remtasi socialinių tyrimų etikos principais (Patton, 2002; Žydžiūnaitė, 2007). Tyrimo dalyviai buvo asmeniškai supažindinami su tyrimu, jo tikslu, buvo atsakyta į jiems iškilusius klausimus. Tyrimas buvo atliekamas remiantis laisvanoriškumo principu. Tyrimo dalyviai turėjo laisvą galimybę apsispręsti dėl dalyvavimo, jiems nebuvo daromas joks tiesioginis ar netiesioginis spaudimas. Tyrimo anketa buvo konfidenciali, todėl nebuvo atkleidžiami jokie duomenys, su kuriais respondentai nesutiktų.

3. TYRIMO REZULTATAI

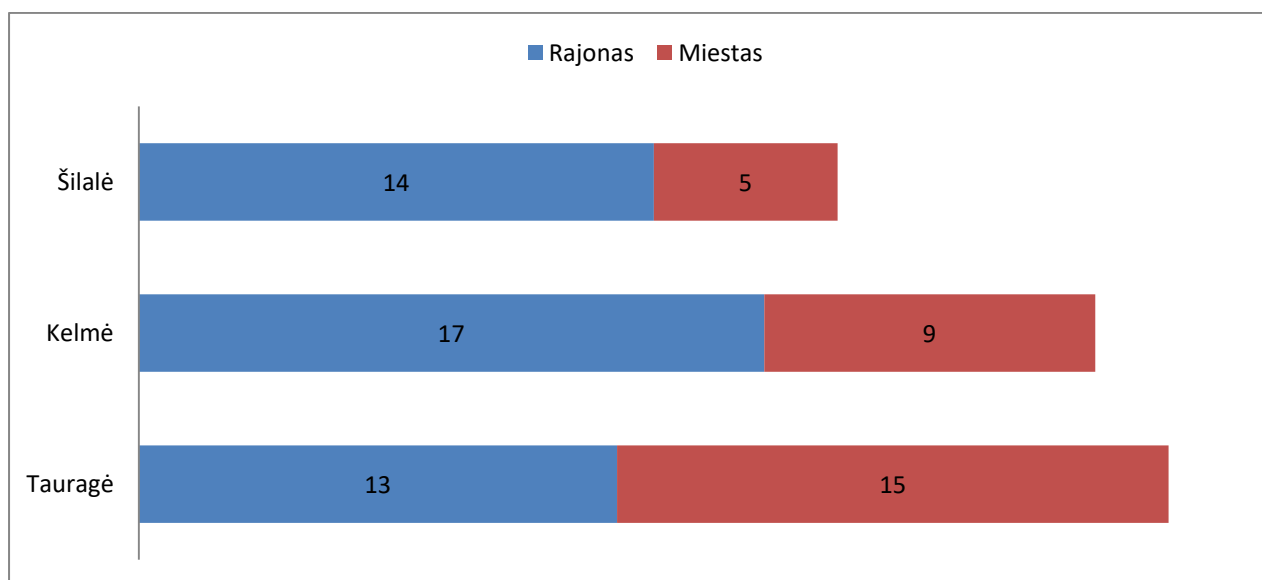
Šioje dalyje yra pateikiama atlikto tyrimo rezultatai, jų apibendrinimas ir lyginimas tarp skirtingų savivaldybių mokyklų. Pateikiami svarbiausi gautų duomenų akcentai, aptariamose sudarytos diagramos.

Tyrime dalyvavo 73 respondentai (kūno kultūros mokytojai) iš Tauragės, Kelmės ir Šilalės savivaldybėse esančių mokyklų. Respondentų amžius buvo 28-52 metai.

5 pav. Respondentų lytis

69 proc. respondentų buvo vyrai ir 31 proc. buvo moterys. Mokytojų vidutinis darbo stažas yra 4 - 26 metai.

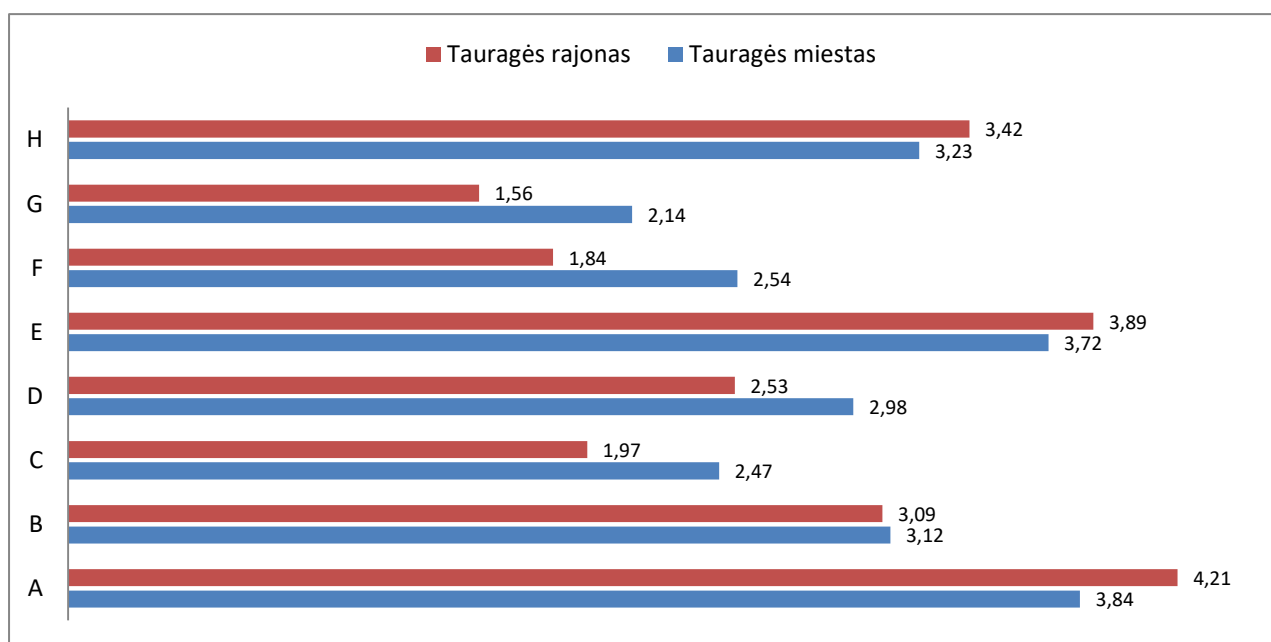
6 pav. Mokytojų skaičius pagal savivaldybes

Kaip matoma 6 paveiksle, tyrime dalyvavo trijų savivaldybių kūno kultūros mokytojai, iš kurių 14 dirba Šilalės rajone, 5 Šilalės mieste, tai pat 9 iš Kelmės miesto mokyklų ir 17 iš Kelmės rajono, bei 15 mokytojų iš Tauragės miesto ir 13 iš Tauragės rajono mokyklų.

3.1. Tauragės savivaldybės mokyklose dirbančių kūno kultūros mokytojų tyrimo rezultatai

Tyrimė dalyvavo 28 kūno kultūros mokytojai, kurie dirba Tauragės savivaldybėje esančiose mokyklose. 13 iš apklaustųjų respondentų dirba Tauragės rajone, o 15 Tauragės mieste. Tauragės savivaldybėje kūno kultūros mokytojais dirba 32 proc. moterų ir 68 proc. vyrų. Vidutinis kūno kultūros mokytojų amžius buvo 28 - 50 metai. Jų darbo stažas buvo nuo 7 iki 15 metų.

Respondentams buvo užduodami klausimai siekiant išsiaiškinti, kokius metodus pedagogai naudoja savo kūno kultūros pamokų metu. Metodas A, pagal Mosston spektrą yra įvardijamas valdymo, metodas B - praktinis metodas, Metodas C - atitinka tarpusavio bendradarbiavimo, metodas D - savikontrolės, metodas E – įtraukimo, metodas F – atitinka minimą vadovaujamo įtraukimo, metodas G – divergentinį ir metodas H – atitinka mokinio iniciatyvos.

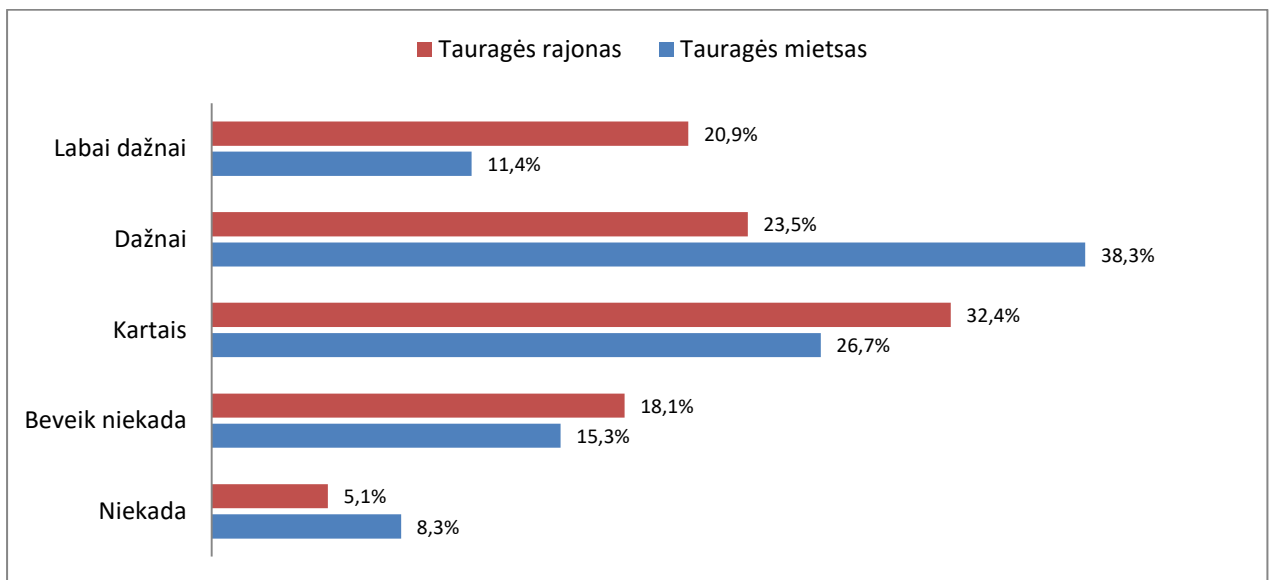
7 pav. Kūno kultūros mokymo metodų taikymo dažnumas Tauragės miesto ir Tauragės rajono mokyklose.

Išanalizavus gautus duomenis, galima daryti išvadas, jog tiek Tauragės miesto (3,84), tiek Tauragės rajono (4,21) mokyklose dažniausiai naudojamas yra valdymo metodas (metodas A). Šis metodas buvo įvertintas kaip naudojamas labai dažnai.

Rečiausiai naudojamas metodas buvo divergentinis (metodas G). Pagal tai, kaip dažnai jis naudojamas, Tauragės mieste dirbantys kūno kultūros mokytojai pažymėjo 2,14, kas reiškia, jog šis metodas naudojamas labai dažnai. Tauragės rajone dirbantys mokytojai šį metodą pažymėjo 1,56, kas reiškia, jog jie šio metodo beveik nenaudoja iš viso savo pamokose.

Taip pat respondentai kaip svarbius metodus pažymėjo įtraukimo (metodas E) ir mokinio iniciatyvos metodus (metodas H).

Analizuojant tiriamųjų atsakymus apie mokymo metodus Tauragės savivaldybės mokyklose, nustatyti statistškai reikšmingi skirtumai ($\chi^2=16,08$; $df=8$; $p<0,05$).

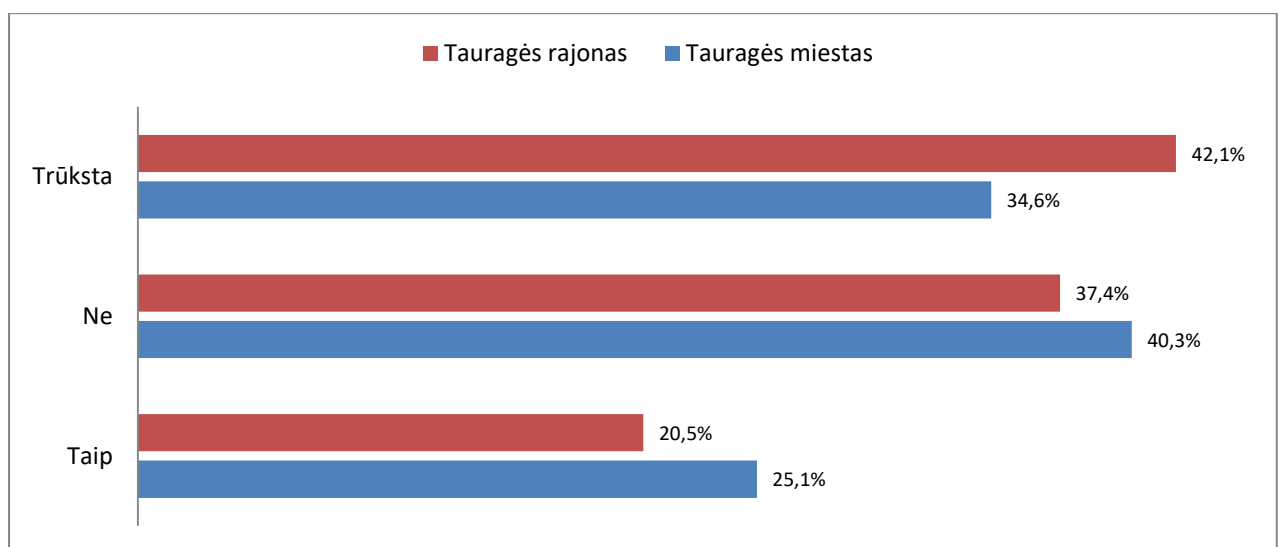

8 pav. Naujovių naudojimas kūno kultūros pamokos metu Tauragės miesto ir Tauragės rajono mokyklose.

Respondentams buvo užduodamas klausimas kaip dažnai jie taiko naujus metodus savo pamokų metu. Pagal 8 paveikslą matome, jog mokytojai, dirbantys Tauragės miesto mokyklose naujus metodus išbando pakankamai dažnai (38,3 proc.) arba kartais (26,7 proc.). 20,9 proc. Tauragės rajone dirbantys mokytojai teigė, jog naujus metodus jie taiko labai dažnai ir kartais (26,7 proc.). Todėl galima daryti išvadą, jog Tauragės savivaldybėje dirbantys kūno kultūros mokytojai nevengia naujovių ir inovacijų savo pamokose.

Analizuojant tiriamųjų atsakymus, nustatyti statistškai reikšmingi skirtumai ($p < 0,05$).

Svarbu buvo išsiaiškinti tyrime dalyvavusių respondentų nuomonės apie jiems ir jų mokiniams suteikiamas sąlygas tobulėti. Todėl anketoje buvo pateikiamas klausimas, kuriuo metu buvo bandoma sužinoti ar yra jų mokykloje sudaromos sąlygos, jei ne, tai ko jų nuomone trūksta (žiūrėti 9 pav.).

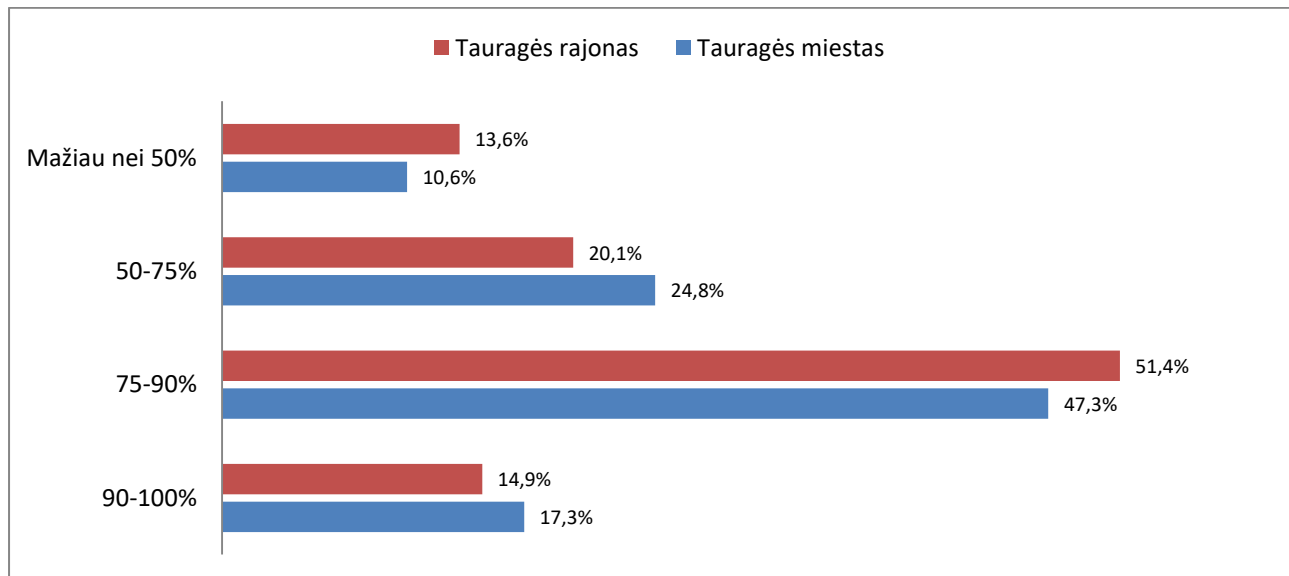

9 pav. Respondentų nuomonė apie sudaromas sąlygas Tauragės miesto ir Tauragės rajono mokyklose.

Gauti atsakymai parodė, jog tiek Tauragės miesto mokyklose (40,3 proc.), tiek Tauragės rajono mokyklose (37,4 proc.), mokytojų nuomone, nėra sudarytos tinkamos sąlygos kokybiškoms kūno

kultūros pamokoms. Kaip teigia 42,1 proc. Tauragės rajone dirbantys mokytojai ir 34,6 proc. dirbantys Tauragės miesto mokyklose mokytojai, yra trūkumas gero ir kokybiško inventoriaus, kai kurie įvardija, jog jaučia trūkumą lauko stadiono. Kai kurie pedagogai kaip trūkumą kokybiškoms pamokoms įvardija mokinių apatiją.

Analizuojant tiriamųjų atsakymus, nustatyti statistškai nereikšmingi skirtumai ($p > 0,05$).

10 pav. Mokinių lankomumas ir įdėtos pastangos kūno kultūros pamokos metu Tauragės miesto ir Tauragės rajono mokyklose.

Tai gi, pagal gautus duomenis galima teigti, jog tiek Tauragės mieste (47,3%), tiek Tauragės rajone (51,4%) dirbantys kūno kultūros mokytojai savo mokinius vertina labai teigiamai, jų nuomone mokinių pamokos lankomumas ir įdėtos pastangos pamokos metu yra vertinamos 75-90 proc. Tai pakankamai didelis rodiklis, kuris parodo, jog net 75-90 proc. mokinių nepraleidžia pamokų ir stengiasi atlikti pavestas mokytojo užduotis.

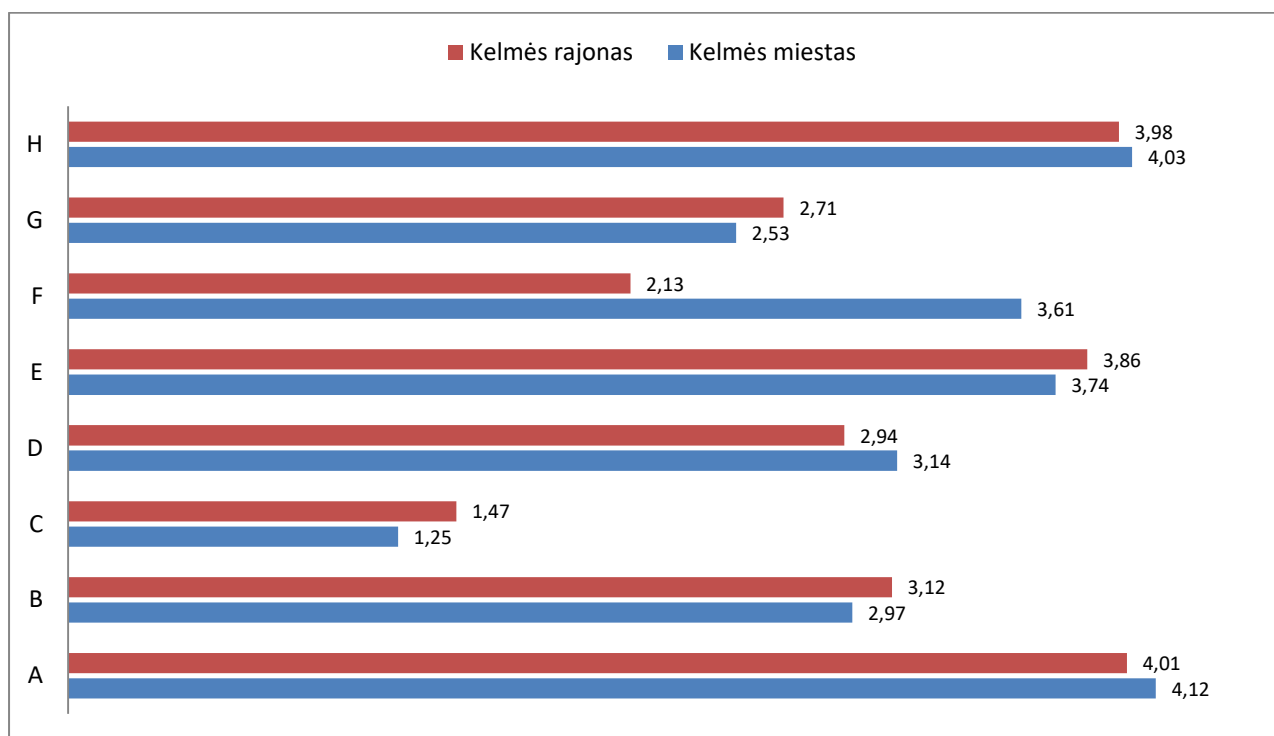
Tiek miesto, tiek rajono mokyklų gauti duomenys pasiskirstė labai vienodai. Net 14,9 proc. ir 17,3 proc. mokytojai pažymėjo, jog mokiniai yra 90-100% aktyvus jų pamokų metu.

Analizuojant tiriamųjų atsakymus, nustatyti statistškai reikšmingi skirtumai ($p < 0,05$).

3.2. Kelmės savivaldybės mokyklose dirbančių kūno kultūros mokytojų tyrimo rezultatai

Tyrimė dalyvavo 26 kūno kultūros mokytojai, kurie dirba Kelmės savivaldybėje esančiose mokyklose. 17 iš apklaustųjų respondentų dirba Kelmės rajone, o 9 Kelmės mieste. Kelmės savivaldybėje kūno kultūros mokytojais dirba 36 proc. moterų ir 64 proc. vyrų. Vidutinis kūno kultūros mokytojų amžius buvo 34 - 51 metai. Jų darbo stažas buvo nuo 4 iki 22 metų.

Respondentams buvo užduodami klausimai siekiant išsiaiškinti, kokius metodus pedagogai naudoja savo kūno kultūros pamokų metu. Metodas A, pagal Mosston spektrą yra įvardijamas valdymo, metodas B - praktinis metodas, Metodas C - atitinka tarpusavio bendradarbiavimo, metodas D - savikontrolės, metodas E – įtraukimo, metodas F – atitinka minimą vadovaujamo įtraukimo, metodas G – divergentinį ir metodas H – atitinka mokinio iniciatyvos.

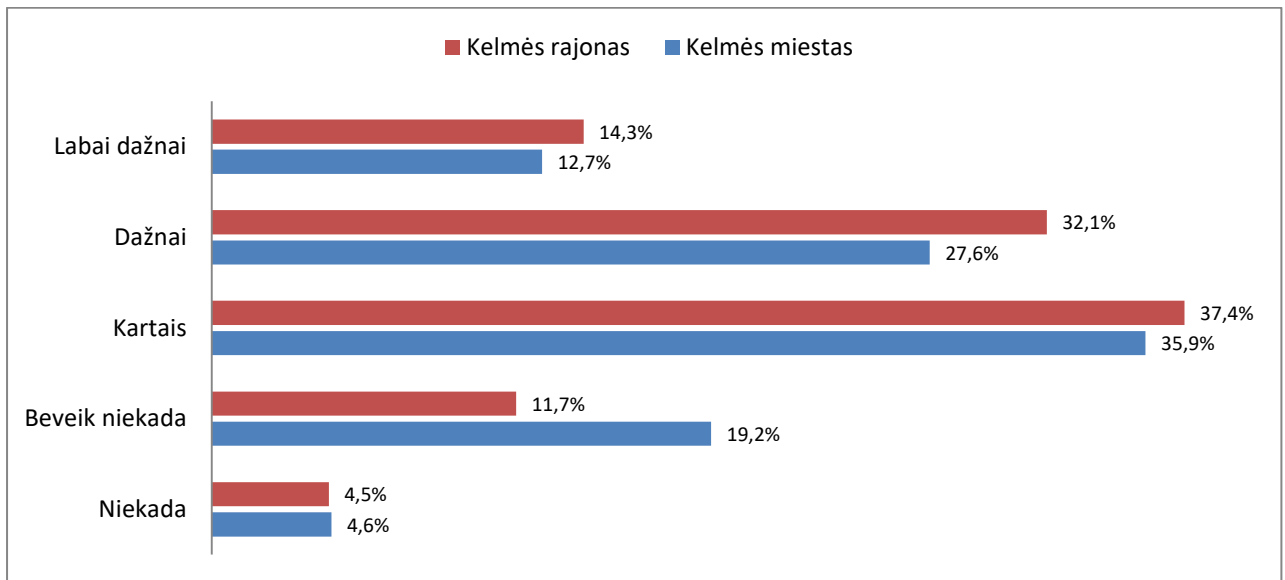

11 pav. Kūno kultūros mokymo metodų taikymo dažnumas Kelmės miesto ir Kelmės rajono mokyklose.

Išanalizavus gautus duomenis, galima išskirti tris labiausiai naudojamus metodus tiek rajono mokyklose, tiek miesto. Pirmasis metodas yra valdymo metodas (A metodas), pagal svarbumą Kelmės rajono mokyklose jis įvertinamas 4,01, o Kelmės miesto mokyklose 4,12. Kitas taip pat kaip svarbus metodas yra išskiriamas įtraukimo (E metodas), pagal svarbumą Kelmės rajono mokyklose jis įvertinamas 3,86, o Kelmės miesto mokyklose 3,74. Taip pat Kelmės rajono (3,98) ir Kelmės miesto (4,03) mokyklų mokytojai kaip labai svarbų ir dažnai naudojamą metodą išskyrė mokinio iniciatyvos metodą (metodas H).

Dėl rečiausiai naudojamo metodo taip pat buvo labai vienareikšmiškai nuspręsta, tiek Kelmės rajone (1,47), tiek Kelmės miesto (1,25) mokyklose, rečiausiai naudojamas arba išvis nenaudojamas metodas yra tarpusavio bendradarbiavimo metodas (metodas C).

Analizuojant tiriamųjų atsakymus apie mokymo metodus Kelmės savivaldybės mokyklose, nustatyti statistškai reikšmingi skirtumai ($\chi^2=8,36$; $df=2$; $p<0,05$).

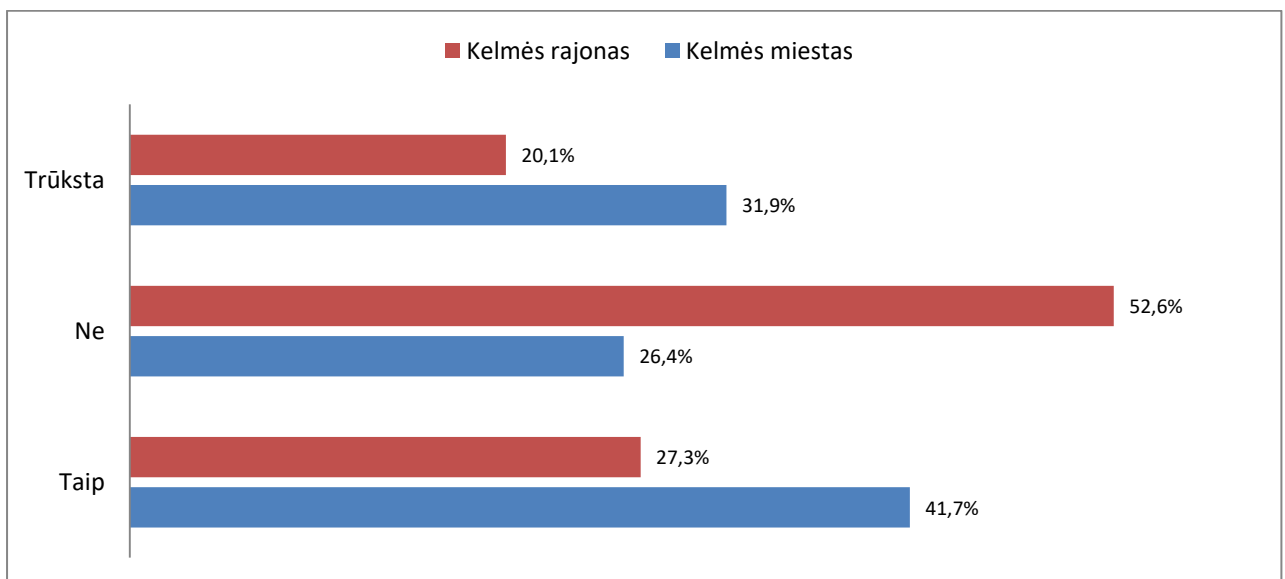
12 pav. Naujovių naudojimas kūno kultūros pamokos metu Kelmės miesto ir Kelmės rajono mokyklose.

Siekiant išsiaiškinti metodų naudojimą, tyrimo dalyviams buvo užduodamas klausimas kaip dažnai jie taiko naujus metodus savo pamokų metu. Pagal 12 paveikslą matome, jog mokytojai, dirbantys Kelmės miesto mokyklose naujus metodus išbando kartais (35,9 proc.) arba dažnai (27,6 proc.). Kelmės rajone dirbančių kūno kultūros mokytojų nuomone, jie taip pat dažnai (32,1 proc.) arba kartais (37,4proc.) naudoja naujus metodus ir priemones savo pamokose.

Beveik vienodai (4,5proc. ir 4,6proc.) respondentų teigia, jog naujų metodų jie niekada nenaudoja savo vedamose kūno kultūros pamokose.

Taip pat Kelmės rajone (14,3proc.) ir Kelmės mieste (12,7proc.) dirbantys mokytojai pažymėjo, jog naujoves savo pamokose išbando labai dažnai.

Analizuojant tiriamųjų atsakymus, nustatyti statistškai reikšmingi skirtumai ($p < 0,05$).

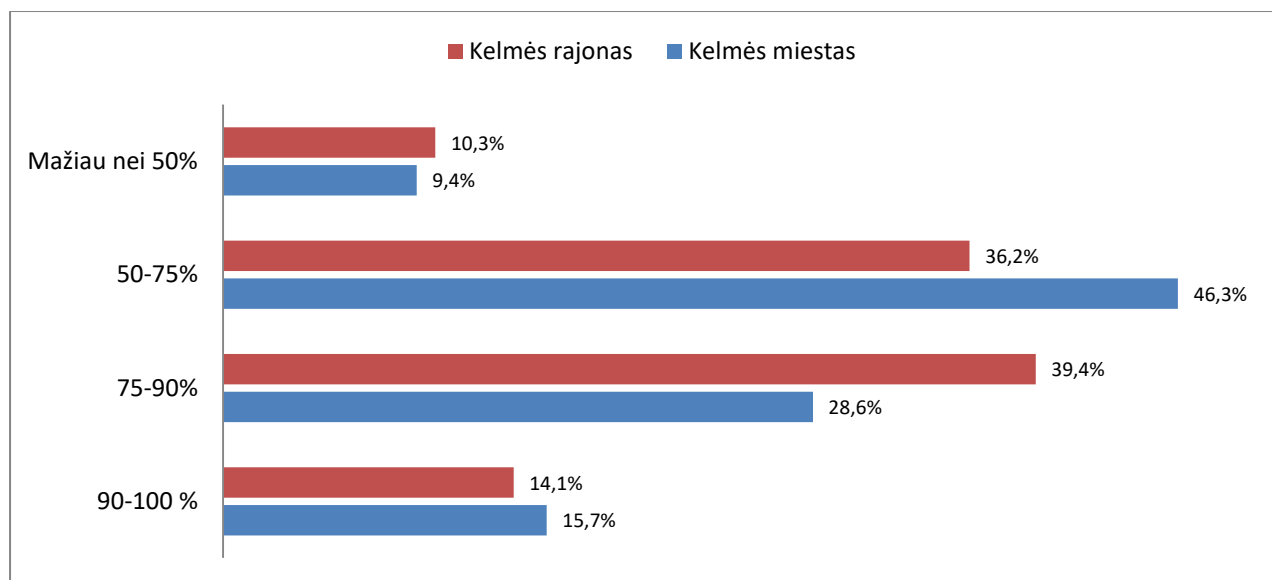
13 pav. Respondentų nuomonė apie sudaromas sąlygas Kelmės miesto ir Kelmės rajono mokyklose.

13 paveiksle pateikiami duomenys, pagal kuriuos galima matyti respondentų apie mokytojams ir jų mokiniams suteikiamas sąlygas tobulėti ir taikyti inovacijas pamokų metu. Daugiau nei pusę, t.y. 52,6 proc. Kelmės rajone dirbančių mokytojų teigia, jog jų mokykloje nėra sudaromos tinkamos

sąlygos kūno kultūros pamokoms vykti. 41,7proc. Kelmės mieste dirbančių mokytojų teigia, jog jų mokyklose yra sukuriamos reikiamos sąlygos kokybiškoms pamokoms.

Kelmės miesto mokytojai (31,9proc.) ir Kelmės rajono mokytojai (20,1proc.) teigia, jog jiems trūksta naujo inventoriaus, vieni teigia, jog reikėtų naujų krepšinio bei tinklinio kamuolių, kiti respondentai teigia, jog reikėtų renovacijos sporto salei ir stadionui.

Analizuojant tiriamųjų atsakymus, nustatyti statistškai reikšmingi skirtumai ($p < 0,05$).

14 pav. Mokinių lankomumas ir įdėtos pastangos kūno kultūros pamokos metu Kelmės miesto ir Kelmės rajono mokyklose.

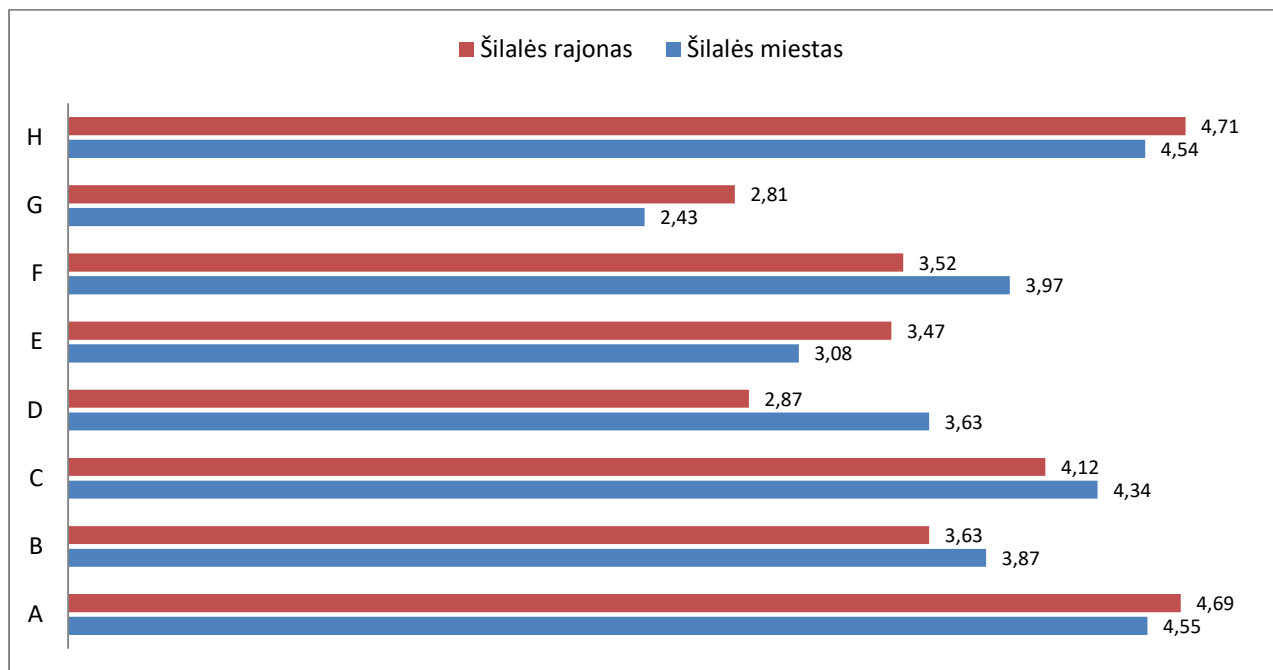
Pagal gautus duomenis galima teigti, jog tiek Kelmės savivaldybėje dirbantys kūno kultūros mokytojai savo mokinių įdėtas pastangas į pamokas ir jų lankomumą vertina 50-90proc. 46,3 proc. Kelmės miesto mokyklų mokytojai teigia, jog 50-70proc. mokinių lanko jų pamokas ir yra aktyvūs. 39,4proc. Kelmės rajono mokyklų mokytojai teigia, jog 75-90proc. mokinių yra aktyvūs jų pamokų metu. Taigi, galima daryti išvadą, jog tiek Kelmės rajone, tiek Kelmės mieste dirbantys mokytojai savo mokinius vertina labiau teigiamai.

Analizuojant tiriamųjų atsakymus, nustatyti statistškai reikšmingi skirtumai ($p < 0,05$).

3.3. Šilalės savivaldybės mokyklose dirbančių kūno kultūros mokytojų tyrimo rezultatai

Tyrime dalyvavo 19 kūno kultūros mokytojai, kurie dirba Šilalės savivaldybėje esančiose mokyklose. 14 iš apklaustųjų respondentų dirba Šilalės rajone, o 5 Šilalės mieste. Šilalės savivaldybėje kūno kultūros mokytojais dirba 25 proc. moterų ir 75 proc. vyrų. Vidutinis kūno kultūros mokytojų amžius buvo 30 - 52 metai. Jų darbo stažas buvo nuo 8 iki 21 metų.

Respondentams buvo užduodami klausimai siekiant išsiaiškinti, kokius metodus pedagogai naudoja savo kūno kultūros pamokų metu. Metodas A, pagal Mosston spektrą yra įvardijamas valdymo, metodas B - praktinis metodas, Metodas C - atitinka tarpusavio bendradarbiavimo, metodas D - savikontrolės, metodas E – įtraukimo, metodas F – atitinka minimą vadovaujamo įtraukimo, metodas G – divergentinį ir metodas H – atitinka mokinio iniciatyvos.

15 pav. Kūno kultūros mokymo metodų taikymo dažnumas Šilalės mieste ir Šilalės rajono mokyklose.

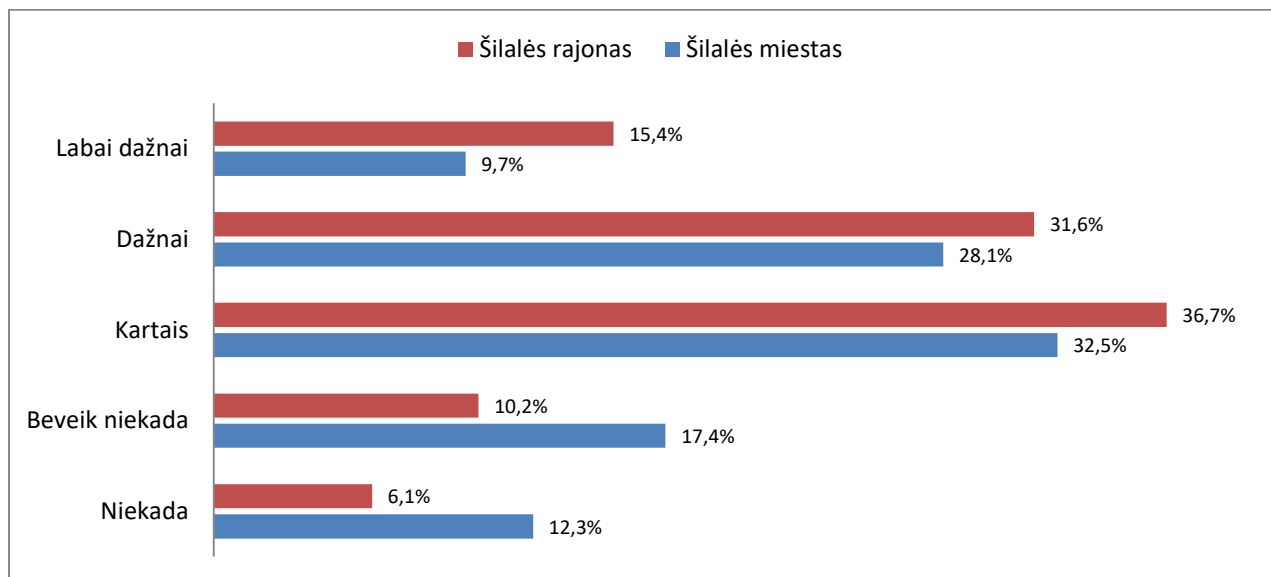
Kaip matoma 15 paveiksle, Šilalės savivaldybe dirbantys kūno kultūros mokytojai beveik visus pateiktus mokymo metodus įvertino daugiau teigiamai. Gautais duomenimis, galima teigti, jog labiausiai naudojami metodai yra valdymo (metodas A), tarpusavio bendradarbiavimo (metodas C) ir mokinio iniciatyvos (metodas H).

Šilalės mieste dirbantys kūno kultūros mokytojai teigia, jog valdymo (4,55), tarpusavio bendradarbiavimo (4,34), vadovaujamo įtraukimo (3,97), praktinio įtraukimo (3,87) ir mokinio iniciatyvos (4,54) metodus naudoja dažnai arba net labai dažnai.

Šilalės rajono mokyklose dirbantys kūno kultūros teigia, jog savo pamokų metu jie dažniausiai naudoja tokius pačius metodus kaip ir Šilalės mieste dirbantys mokytojai: valdymo (4,69) tarpusavio bendradarbiavimo (4,12), vadovaujamo įtraukimo (3,52), praktinio (3,63), įtraukimo (3,47) ir mokinio iniciatyvos (4,71) metodus naudoja dažnai arba net labai dažnai.

Rečiausiai naudojamu metodu, tiek Šilalės mieste (2,43), tiek Šilalės rajone (2,81) įvardintas, kaip divergentinis (metodas G). Todėl galima teigti, jog šis metodas Šilalės savivaldybėje esančiose mokyklose yra retai naudojamas arba išvis nenaudojamas kūno kultūros pamokų metu.

Analizuojant tiriamųjų atsakymus apie mokymo metodus Šilalės savivaldybės mokyklose, nustatyti statistškai reikšmingi skirtumai ($\chi^2=9,88$; $df=4$; $p<0,05$).

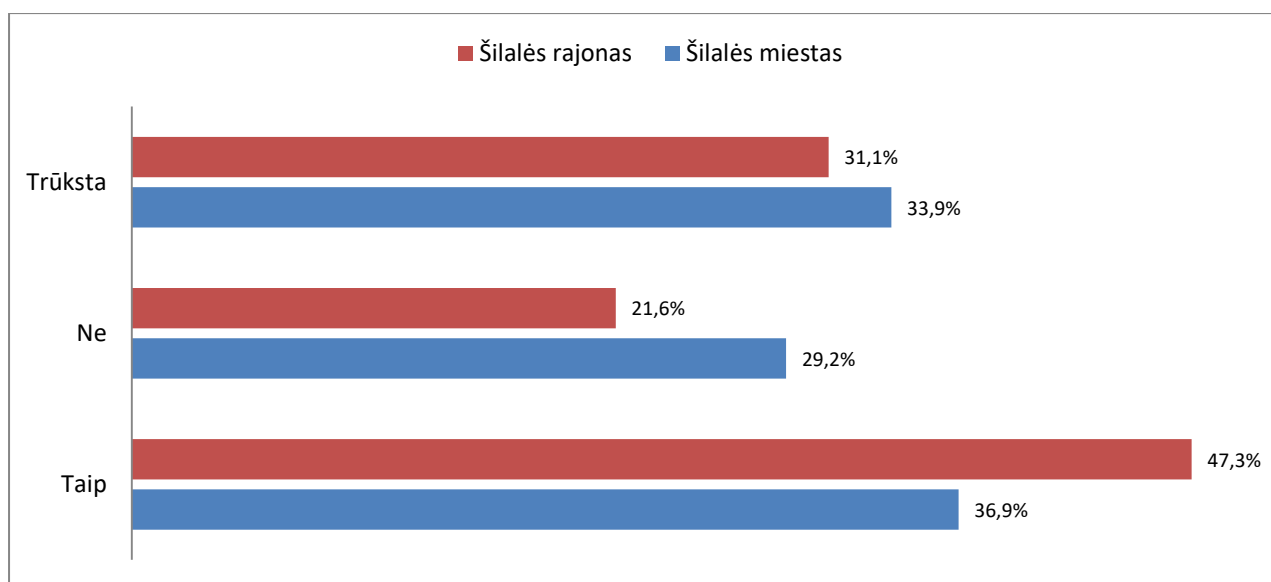

16 pav. Naujovių naudojimas kūno kultūros pamokos metu Šilalės miesto ir Šilalės rajono mokyklose.

Šilalės mieste (32,5%) ir Šilalės rajone (36,7%) dirbantys kūno kultūros mokytojai teigia, jog kartais jie išbando naujus metodus savo pamokų metu. Net 31,6% mokytojų dirbantys Šilalės rajone ir 28,1% mokytojų dirbančių Šilalės miesto mokyklose teigia, jog naujoves savo pamokose jie naudoja dažnai.

Palyginus ne daug (6,1% ir 12,3%) kūno kultūros mokytojų atsakė, jog savo pamokose jie naujų metodų išviso niekada nenaudoja.

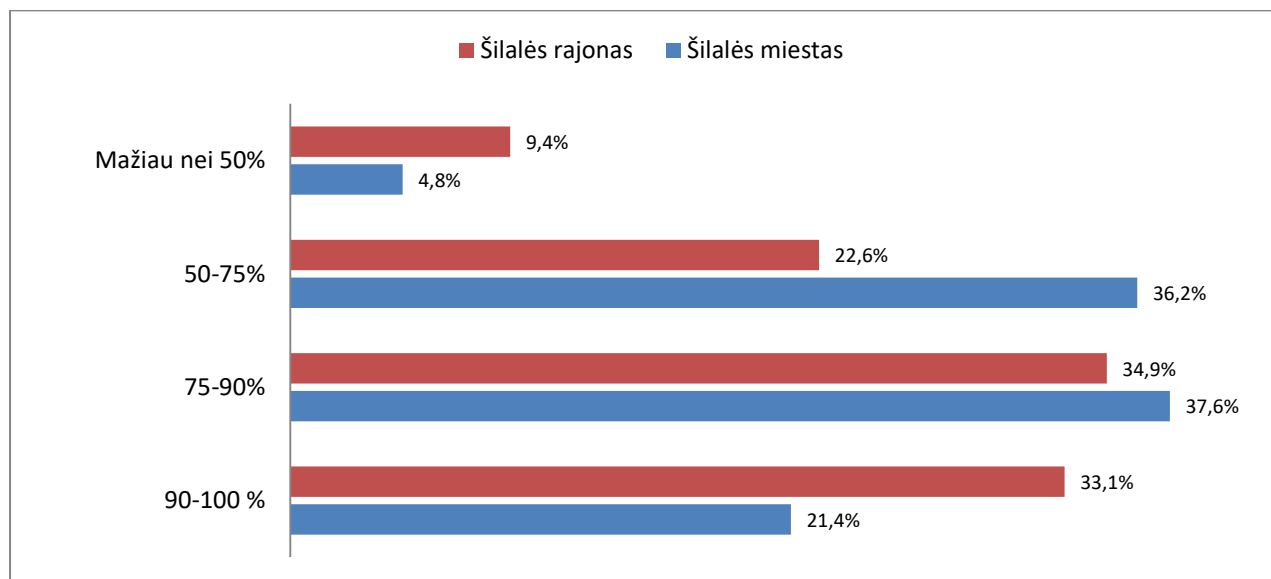
Analizuojant tiriamųjų atsakymus, nustatyti statistškai reikšmingi skirtumai ($p < 0,05$).

17 pav. Respondentų nuomonė apie sudaromas sąlygas Šilalės miesto ir Šilalės rajono mokyklose.

Atliekant tyrimą, respondentams buvo užduodamas klausimas ar jų mokyklose yra sudarytos tinkamos sąlygos kokybiškoms kūno kultūros pamokoms. Net 47,3proc. Šilalės rajone dirbantys kūno kultūros mokytojai teigia, jog visos reikiamos sąlygos yra sudaromos jų mokyklose, taip pat teigia ir 36,9proc. Šilalės miesto mokyklose dirbantys mokytojai. 31,3proc. Šilalės rajone dirbančių kūno kultūros mokytojų ir 33,9proc.

Šilalės mieste dirbančių mokytojų teigia, jog mokyklose trūksta naujo inventoriaus, o kai kuriose mokyklose reikėtų kapitalinio remonto sporto salėms. Analizuojant tiriamųjų atsakymus, nustatyti statistškai nereikšmingi skirtumai ($p > 0,05$).

18 pav. Mokinių lankomumas ir įdėtos pastangos kūno kultūros pamokos metu Šilalės miesto ir Šilalės rajono mokyklose.

Kaip matoma 18 paveiksle, Šilalės mieste esančiose mokyklose kūno kultūros pamokų lankomumas siekia 75-90% (37,6proc.) – 50-75% (36,2proc.). Mokytojai teigia, jog daugiau nei pusę klasės vaikų lanko pamokas ir įdeda visas savo pastangas kokybiškoms kūno kultūros pamokoms vykti.

Šilalės rajone dirbantys kūno kultūros mokytojai teigia, jog jų mokyklose lankomumas siekia 75-90% (34,9proc.) – 90-100% (33,1proc.). Lygiai taip pat vertinamos mokinių įdėtos pastangos kūno kultūros pamokų metu.

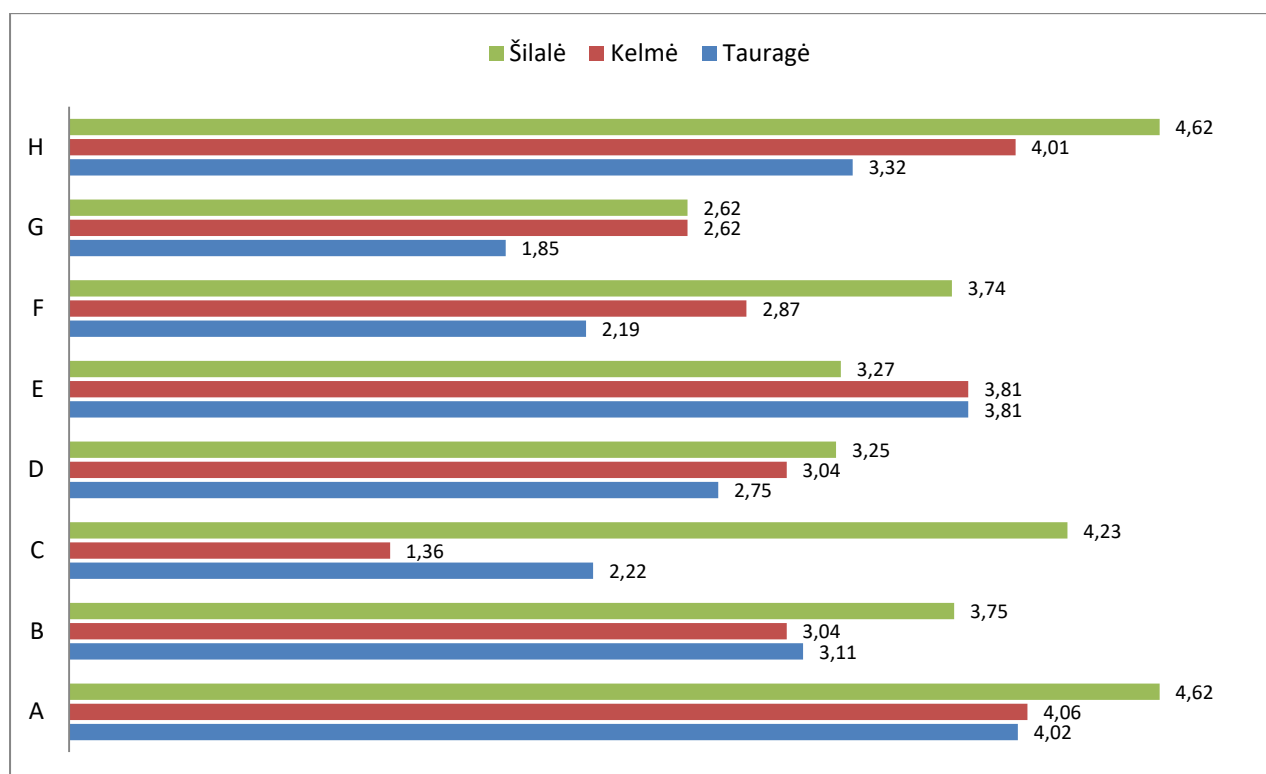
Analizuojant tiriamųjų atsakymus, nustatyti statistškai reikšmingi skirtumai ($p < 0,05$).

3.4. Tauragės, Kelmės ir Šilalės savivaldybės mokyklose dirbančių kūno kultūros mokytojų tyrimo rezultatai

Kaip ir buvo minėta anksčiau, tyrime dalyvavo 73 respondentai (kūno kultūros mokytojai) iš Tauragės, Kelmės ir Šilalės savivaldybėse esančių mokyklų. Respondentų amžius buvo 28-52 metai. 69 proc. respondentų buvo vyrai ir 31 proc. buvo moterys. Mokytojų vidutinis darbo stažas yra 4 - 26 metai. Tyrime dalyvavo trijų savivaldybių kūno kultūros mokytojai, iš kurių 14 dirba Šilalės rajone, 5 Šilalės mieste, tai pat 9 iš Kelmės miesto mokyklų ir 17 iš Kelmės rajono bei 15 mokytojų iš Tauragės miesto ir 13 iš Tauragės rajono mokyklų.

Respondentams buvo užduodami klausimai siekiant išsiaiškinti, kokius metodus pedagogai naudoja savo kūno kultūros pamokų metu. Metodas A, pagal Mosston spektrą yra įvardijamas valdymo, metodas B - praktinis metodas, Metodas C - atitinka tarpusavio bendradarbiavimo, metodas

D - savikontrolės, metodas E – įtraukimo, metodas F – atitinka minimą vadovaujamo įtraukimo, metodas G – divergentinį ir metodas H – atitinka mokinio iniciatyvos.

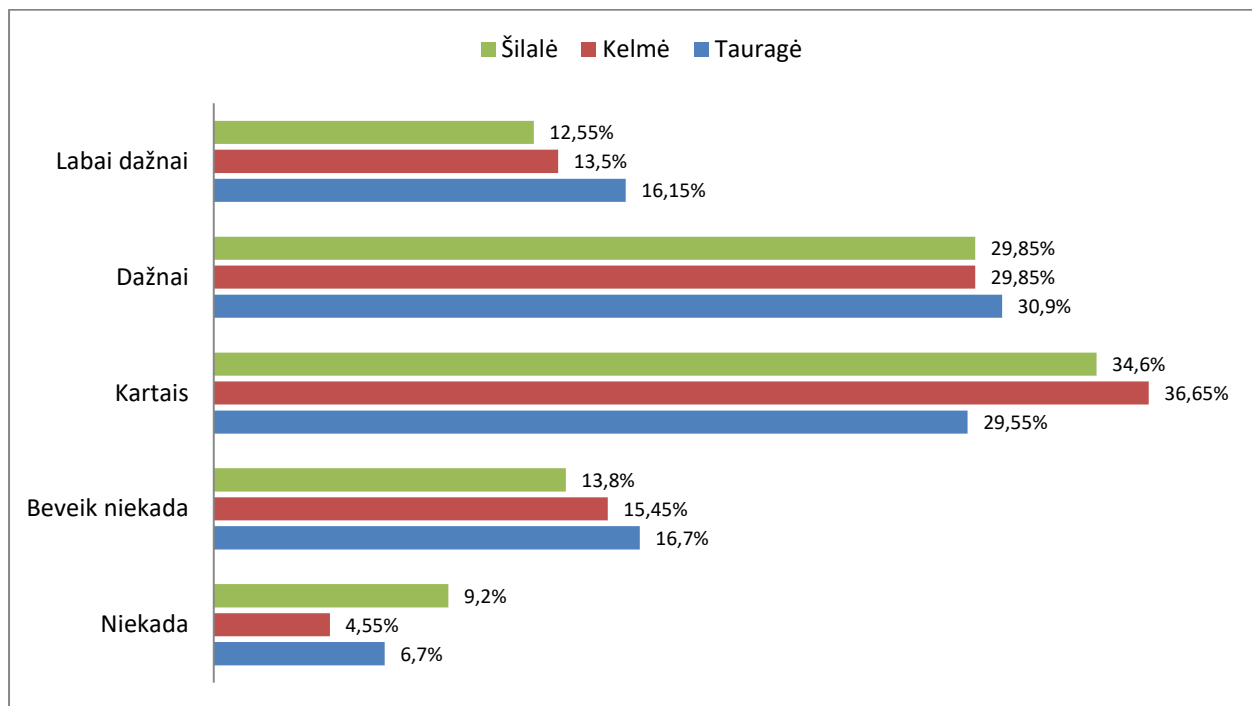

19 pav. Kūno kultūros mokymo metodų taikymo dažnumas Tauragės, Kelmės ir Šilalės savivaldybėje esančiose mokyklose.

Atlikto tyrimo metu išaiškėjo, jog Šilalės savivaldybėje esančiose mokyklose dirbantys kūno kultūros mokytojai taiko ir naudoja beveik visus pateiktus metodus. Kaip labiausiai naudojamus metodus Šilalės savivaldybėje išskyrė valdymo (metodas A) (4,62), mokinio iniciatyvos (metodas H) (4,62), tarpusavio bendradarbiavimo (metodas C) (4,23). Tai pat Šilalės mokytojai gana dažnai savo pamokų metu naudoja ir vadovaujasi vadovaujamo įtraukimo metodu (metodas F) (3,74) ir praktiniu metodu (metodas B) (3,75).

Tauragės ir Kelmės savivaldybės mokytojai naudoja panašius metodus savo pamokose, kaip svarbiausius jie įvardijo: valdymo (metodas A), Tauragės sav. pagal svarbumą šį metodą įvertino 4,02, Kelmės sav. – 4,06. Įtraukimo (metodas E) Tauragės ir Kelmės sav. pagal svarbumą šį metodą įvertino 3,81. Bei mokinio iniciatyvos (metodas H) Tauragės sav. pagal svarbumą šį metodą įvertino 3,32, Kelmės sav. – 4,01.

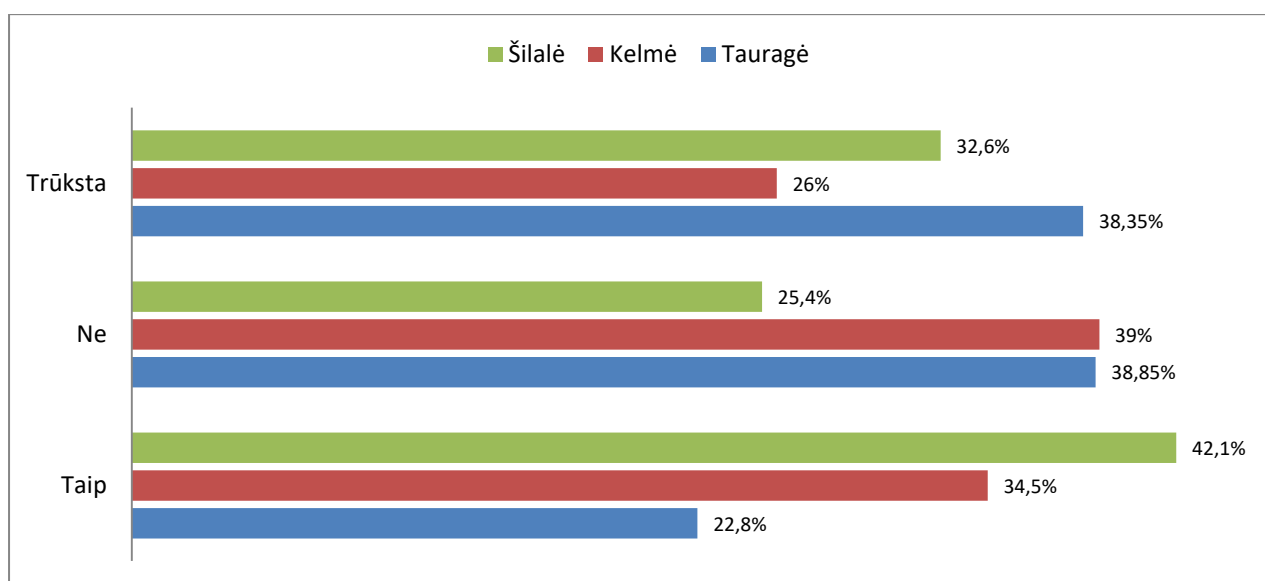
Kaip mažiausiai naudojamą metodą Šilalės ir Tauragės savivaldybės mokyklose dirbantys kūno kultūros mokytojai įvardijo divergentinį metodą (metodas G) (Šilalės mokytojai - 2,62 ir Tauragės mokytojai – 1,85). Kelmės savivaldybės mokykloje dirbantys mokytojai (1,36) teigia, jog savo pamokų metu jie rečiausiai naudoja, arba iš viso nenaudoja tarpusavio bendradarbiavimo metodo (metodas C).

20 pav. Naujovių naudojimas kūno kultūros pamokos metu Tauragės, Kelmės ir Šilalės savivaldybėje esančiose mokyklose.

Iš 20 paveiksle pateiktų duomenų, galima matyti, jog Tauragėje (29,55proc.), Kelmėje (36,65proc.) ir Šilalėje (34,6proc.) dirbantys mokytojai savo kūno kultūros pamokų metu naujus metus išbando ir naudoja kartais. Ir net Tauragėje (30,9proc.), Kelmėje (29,85proc.) ir Šilalėje (29,85proc.) dirbantys mokytojai savo kūno kultūros pamokų metu naujais metodais vadovaujasi pakankamai dažnai.

Analizuojant tiriamųjų atsakymus, nustatyti statistškai nereikšmingi skirtumai ($p > 0,05$).

21 pav. Respondentų nuomonė apie sudaromas sąlygas Tauragės, Kelmės ir Šilalės savivaldybėje esančiose mokyklose.

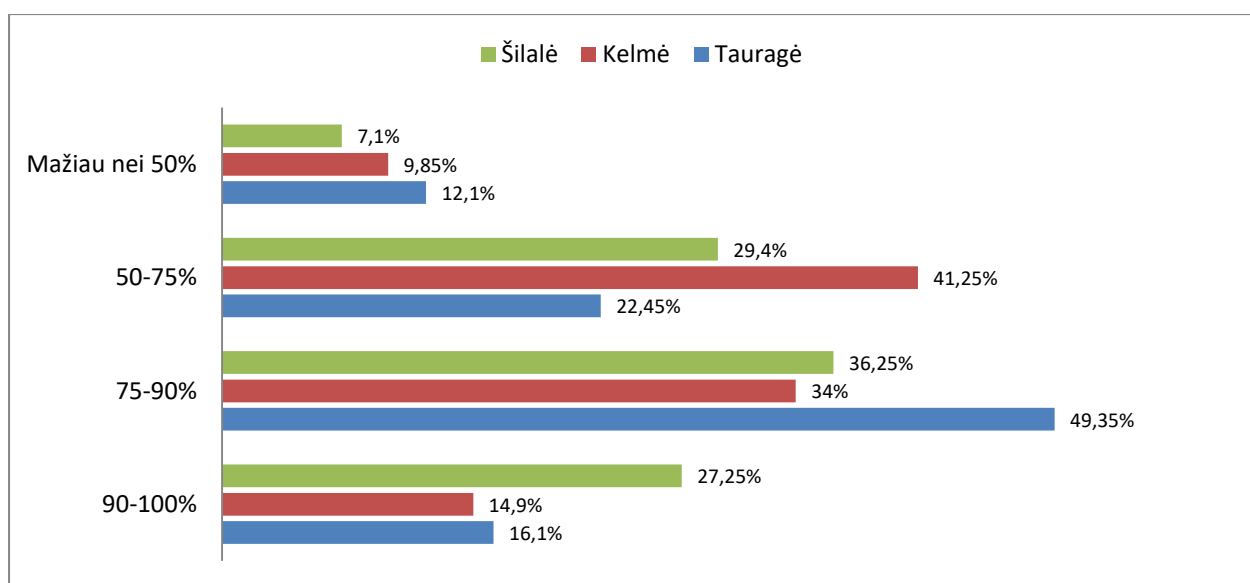
Respondentams tyrimo metu buvo užduodamas klausimas ar jų mokyklose yra tinkamos sąlygos kokybiškoms pamokoms vykti. Net 42,1proc. Šilalės, 34,5proc. Kelmės ir 22,8proc. Tauragės

savivaldybėje dirbančių kūno kultūros mokytojų teigė, jog jų mokyklose sąlygos yra tinkamos ir pateisina tiek mokytojų, tiek mokinių lūkesčius ir poreikius.

Tačiau 38,85proc. Tauragės, 39proc. Kelmės ir 25,4proc. Šilalės mokyklų mokytojai teigė, jog jų mokyklose tokių sąlygų nėra.

38,35proc. Tauragėje, 26proc. Kelmėje ir 32,6proc. Šilalėje dirbančių mokytojų teigė, jog jiems trūksta gerų sąlygų kokybiškoms kūno kultūros pamokos. Mokytojai pažymėjo, jog jų mokyklose trūksta naujo inventoriaus, kai kuriose mokyklose nėra lauko stadione, o kai kuriose mokyklose reikėtų kapitalinio remonto sporto salei. Kiti mokytojai teigė, jog vyresnieji kūno kultūros pamokų mokiniai yra labiau apatiški naujovėms ir tiesiog dažnai nelanko ar specialiai praleidžia kūno kultūros pamokas.

Analizuojant tiriamųjų atsakymus, nustatyti statistškai reikšmingi skirtumai ($p < 0,05$).

22 pav. Mokinių lankomumas ir įdėtos pastangos kūno kultūros pamokos metu Tauragės, Kelmės ir Šilalės savivaldybėje esančiose mokyklose.

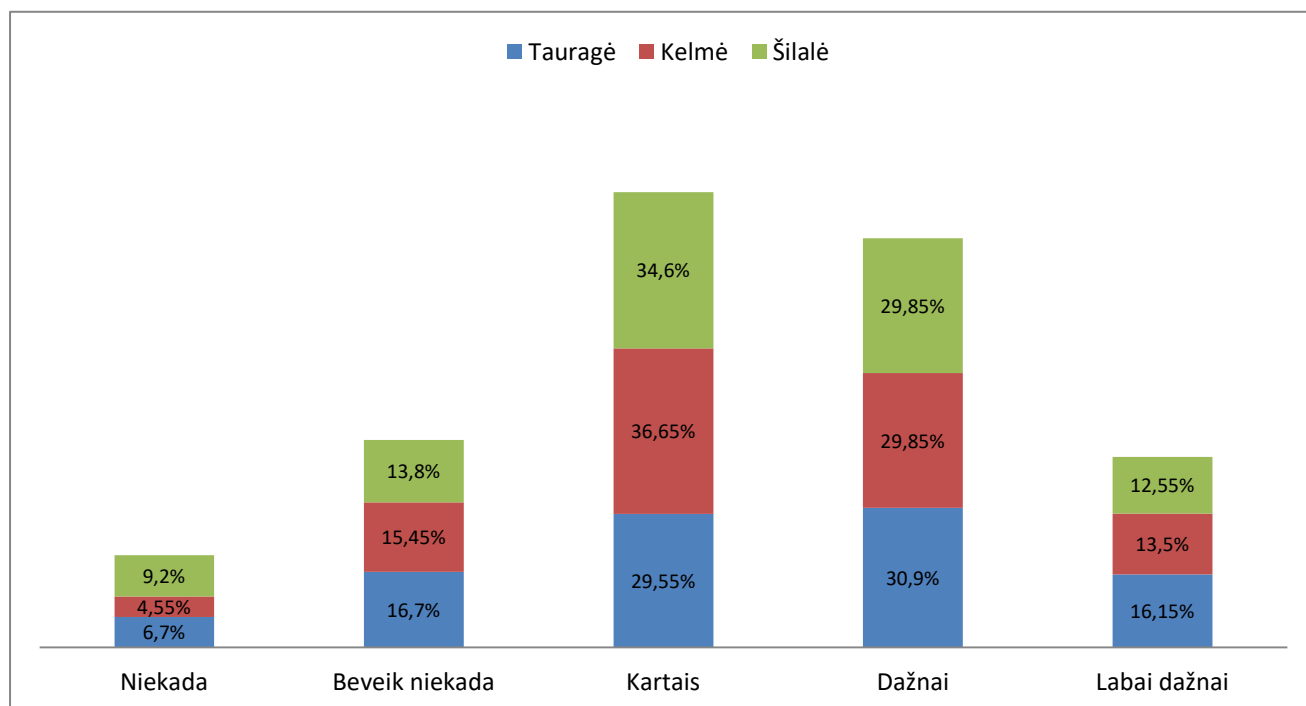
Analizuojant gautus tyrimo duomenis iš 22 paveikslo matoma, jog 41,25proc. Kelmės savivaldybėje dirbančių kūno kultūros mokytojų, savo mokinių lankomumą vertina 50-75%. O Šilalės (36,25proc.) ir Tauragės 49,35proc.) kūno kultūros mokytojai teigia, jog mokinių įdėtos pastangos į kūno kultūros pamokas ir pačių pamokų lankomumas siekia 75-90%.

Taip pat 27,25proc. Šilalėje dirbančių mokytojų pažymėjo, jog jų pamokas mokiniai lanko 90-100%.

Analizuojant tiriamųjų atsakymus, nustatyti statistškai reikšmingi skirtumai ($p < 0,05$).

4. APTARIMAS

Išanalizavus gautus tyrimo rezultatus, galime teigti, jog, tiek Tauragėje, tiek Kelmėje, tiek Šilalėje esančių mokyklų mokytojai, savo pamokose naujus ir skirtingus metodus bando dažnai arba kartais.

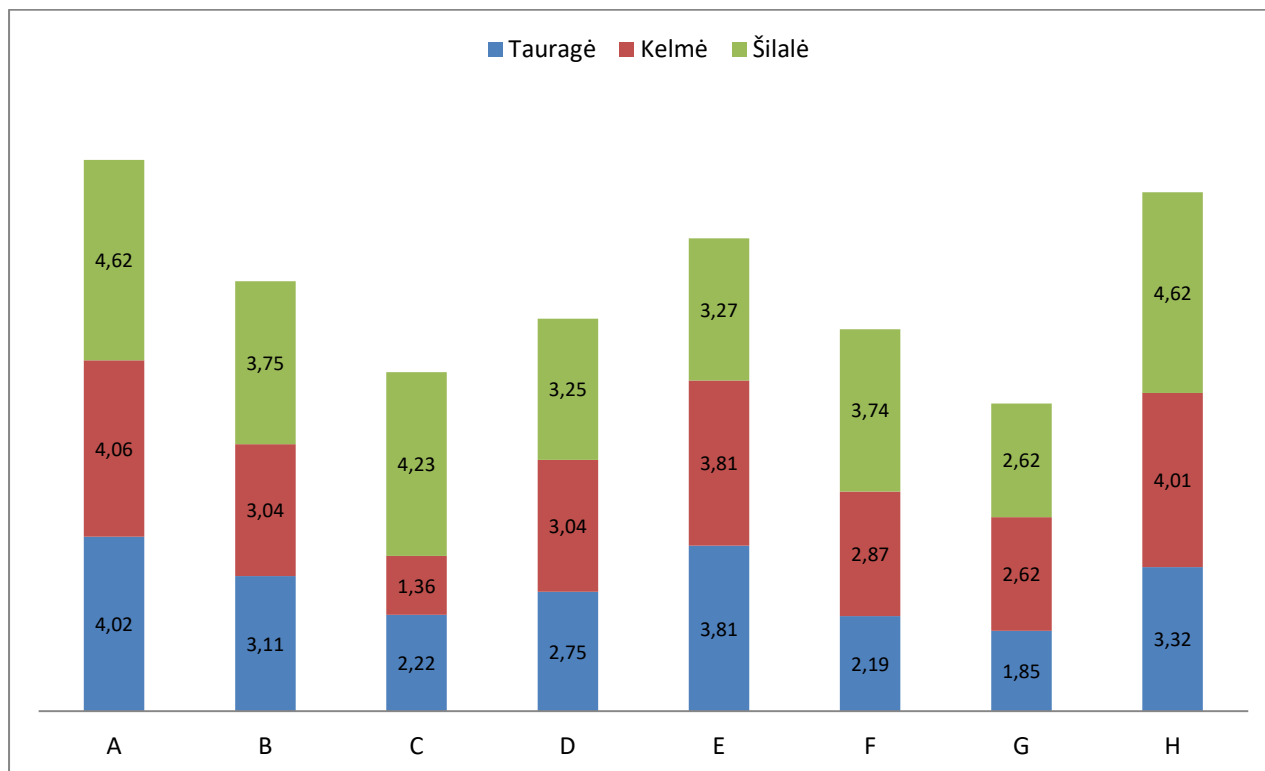

23 pav. Naujovių naudojimas kūno kultūros pamokos metu Tauragės, Kelmės ir Šilalės savivaldybėje esančiose mokyklose.

Kaip buvo minėta anksčiau, net 36,65proc Kelmės ir 34,6proc. Šilalės mokyklų mokytojai kartais stengiasi savo kūno kultūros pamokų metu pritaikyti naujus metodus, taip skatindami didesnę pamokos produktyvumą ir didesnę mokinių lankomumą kūno kultūros pamokose.

Mokinio požiūrį į kūno kultūros pamokas lemia nemažai veiksnių: tiek jo paties asmeninis polinkis bei gabumai, tiek mokytojo sudominimas dalyku, taip pat ar pamokos yra įdomios (Kahan, 2008; Spaulding et al., 2008; Trost et., al., 2008). Tačiau tyrimo metu paaiškėjo, jog visose trijose savivaldybėse esančių mokyklų mokytojai, savo mokinių lankomumą ir įdėtą pastangą į kūno kultūros pamokas, vertina labai teigiamai. Beveik pusę (49,35proc.) Tauragės sav. mokytojų teigia, jog net 75-90proc. mokinių lanko kūno kultūros pamokas ir aktyviai jose dalyvauja.

Svariausias šio tyrimo tikslas išsiaiškinti kokius metodus naudoja Tauragės sav., Kelmės sav. ir Šilalės sav. esančių mokyklų kūno kultūros mokytojai savo pamokose.

24 pav. Kūno kultūros mokymo metodų taikymo dažnumas Tauragės, Kelmės ir Šilalės savivaldybėje esančiose mokyklose.

Skirtingų mokymosi stilių įvairovė palengvina skirtingų tikslų įsisąmoninimą ir turi įtakos skirtingam mokinių išsivystymui (fiziniam, pažintiniam, socialiniam, moraliniam ir emociniam) (Kulinna & Cothran, 2003). Atlikto tyrimo rezultatai parodė, kad labiausiai ir dažniausiai naudojami yra A - „Valdymo“, kuomet visus sprendimus priima mokytojas, ir metodas H („Mokinio iniciatyvos“) kurio tikslas – ugdyti savo nuomonę ir atsakomybę. Šiuos du metodus, visi respondentai įvertino kaip dažniausiai taikomus savo kūno kultūros pamokose.

Hein et al. (2012) atliktame tyrime, kuriame dalyvavo 176 kūno kultūros mokytojai iš penkių šalių (Ispanija, Vengrija, Estija, Latvija ir Lietuva), buvo nustatyta, jog metodas B („Praktinis“) yra dažniausiai taikomas jų pamokose. Antras pagal dažnumą jų pasirinkamas fizinio ugdymo mokymo metodas yra A - „Valdymo“. Kaip teigia autoriai, metodas A, kurio tikslas yra įgyti motorinius įgūdžius, didina motyvaciją aktyviai dalyvauti kūno kultūros pamokose, tačiau mokiniai nelabai noriai priima šį metodą (Hein et al., 2012).

Mažiausiai naudojamas arba praktiškai visai nenaudojamas metodas, respondentų nuomone yra – divergentinis (metodas G). Šio metodo tikslas yra, kad mokinys gebėtų formuoti savo tapatumą, išgirstų ir gerbtų kitų mokinių nuomonę. Gal būt mokytojai šio metodo savo pamokose nenaudoja, nes nemato šioje situacijoje problemos.

Kaip teigia Kulinna & Cothran (2003), mokiniai turi sugebėti patys suplanuoti ir įvykdyti įvairias judėjimo veiklas, ir įvertinti savo judėjimo įgūdžius. Svarbiausia per kūno kultūros pamokas yra tai, kad visi mokiniai patirtų judėjimo laisvę ir malonumą (Salvara et al., 2002). Todėl mokytojams

renkantis mokymo metodus yra būtinas sąmoningas apsisprendimas, kuris priklauso nuo veiklos tikslo, paties mokytojo patirties. Metodai turi atitikti siekiamus ugdymo tikslus ir uždavinius, ugdymo turinio pobūdį (Hickson & Fishburne, 2007).

Įdomu pastebėti, jog lietuvių kūno kultūros mokytojų išorinė motyvacija yra labiau išreikšta nei ispanų, vengrų, estų ar latvių (Hein et al., 2012).

IŠVADOS

1. Išanalizavus mokslinę literatūrą, išskirti 8 pagrindiniai mokymo metodai, tai – valdymo (A), praktinis metodas (B), tarpusavio bendradarbiavimo (C), savikontrolės (D), įtraukimo (E), vadovaujamo įtraukimo (F), divergentinį (G) ir mokinio iniciatyvos (H).
2. Tauragės mieste ir Tauragės rajone esančiose mokyklose, kūno kultūros mokytojai, pamokų metu, dažniausiai naudoja valdymo, įtraukimo ir mokinio iniciatyvos metodus.
3. Kelmės mieste esančiose mokyklose, kūno kultūros mokytojai dažniausiai naudoja, pamokų metu, valdymo, įtraukimo, vadovaujamo įtraukimo ir mokinio iniciatyvos metodus. Kelmės rajone esančiose mokyklose, dažniausiai naudojami metodai yra valdymo, praktinis, įtraukimo ir mokinio iniciatyvos.
4. Šilalės mieste esančiose mokyklose, kūno kultūros mokytojai dažniausiai naudoja, pamokų metu, valdymo, tarpusavio bendradarbiavimo, vadovaujamo įtraukimo ir mokinio iniciatyvos. Šilalės rajone esančiose mokyklose, dažniausiai naudojami metodai yra valdymo, praktinis, tarpusavio bendradarbiavimo, vadovaujamo įtraukimo ir mokinio iniciatyvos.
5. Tauragės, Kelmės ir Šilalės savivaldybėse dirbantys kūno kultūros mokytojai dažniausiai naudoja valdymo, įtraukimo, vadovaujamo įtraukimo ir mokinio iniciatyvos. Rečiausiai naudojamas arba iš viso nenaudojamas metodas yra savikontrolės ir divergentinis.

PASIŪLYMAI IR REKOMENDACIJOS

Remiantis atlikta Tauragės, Kelmės ir Šilalės savivaldybėse esančių mokyklų ir jose dirbančių kūno kultūros mokytojų apklausos rezultatų analize, kurios metu buvo siekiama išsiaiškinti kokie skirtingi mokymo metodai yra taikomi kūno kultūros pamokų metu yra siūlomos šios rekomendacijos:

1. Norint suteikti reikiamas sąlygas efektyviom kūno kultūros pamokom, siūloma dažniau teikti specializuotus projektus, skirtus lauko stadionams ir salėms atnaujinti. Tuo pat metu bandyti siekti finansavimo naujam ir įvairiam inventoriui, kuris skatintų ir užtikrintų kokybiškesnes kūno kultūros pamokas.

2. Mokykloms būtų siūloma mokytojams suteikti kvalifikacijos mokymus, taip supažindinant su įvairiais naujais metodais, kurie galėtų būti efektyviai taikomi kūno kultūros pamokose.

LITERATŪROS SĄRAŠAS

1. Adaškevičienė, E. (2004). Vaikų fizinės sveikatos ir kūno kultūros ugdymas. Monografija. Klaipėda: Klaipėdos universiteto leidykla.
2. Alytaus miesto plėtros iki 2020 metų strateginis planas (2014). Alytaus miesto savivaldybės tarybos 2014-02- 27 sprendimas Nr. T-34 (projekto Nr. VP1-4.2-VRM- 02-R-11-003).doi:<http://dx.doi.org/10.15823/sm.2015.13>
3. Al-Mohannadi, A., Capel, S. (2009). *Stress in physical education teachers in Qatar*. Social Psychology of Education, 10 (1), p. 55-75.doi:10.1007/s11218-006-9004-9
4. Banzienė, O., Bobrova, L., Stoponkienė, Z. (2004). Vaikų kūno kultūra: iki mokyklinio amžiaus sutrikusios raidos vaikų ugdymas. Šiauliai: Šiaulių universiteto leidykla.
5. Byra, M., Jenkins, J. (1999). An Historical Overview of Spectrum Research in Physical Education.
6. Blauzdys, V. (2002). Naujoviška kūno kultūros pamoka: mokymo priemonė kūno kultūros specialybės studentams, magistrantams. Vilnius: VPU.
7. Chedzoy, S., (2006). *Children, creativity and physical education. Primary PE matters*. Physical education matters, 1 (1), 4-5.
8. Christodoulou, D., (2010). *The status of physical education in Cypriot schools*. Physical Culture and Sport. Studies and Research, 50(1), p. 110-117.doi:10.2478/v10141-010-0028-7
9. Dumčienė, A., Sipavičienė, S., Ramanauskienė, I. (2008). Lietuvos kūno kultūros akademijos studentų rengimas mokinių fizinės saviugdodos gebėjimų ugdymui. Sporto mokslas, 2008, 1 (51).
10. Dumčienė, A., Ivaškienė, V., (2006). *Lietuvos abiturientų fizinės ir psichoemocinės savijautos aspektai*. Sveikatos mokslai, Nr. 7, p. 361-368.[http://www.hi.lt/uploads/pdf/visuomenes%20sveikata/VS_2007_1\(36\).pdf](http://www.hi.lt/uploads/pdf/visuomenes%20sveikata/VS_2007_1(36).pdf)
11. Garuccio, J. (2004). Teaching Styles. Prieiga per internetą: http://www.snowbird.com/imagelib/mtnschool/mspdf/ms_tstyles.pdf
12. Grinkevičius, K., Batutis, O., Emeljanovas, A. (2011). Metodinė medžiaga atnaujintoms kūno kultūros vidurinio ugdymo programoms įgyvendinti.
13. Griggs, G., (2009). *“What you risk reveals what you value”*: fostering creativity in primary physical education. 37 (2), 121-130.
14. Hardman, K., (2008). *The situation of physical education in school: a European perspective*. Human movement. 9(1), p. 5-18. doi:10.2478/v10038-008-0001-z
15. Hardman, K., (2011). *Global issues in the situation of physical education in schools. International perspectives*. England: Meyer & Meyer Sport (UK), p. 11-29.
16. Hickson, C., Fishburne G. J. (2007). *What is Effective Physical Education Teaching and can it be Promoted with Generalist Trained Elementary School Teachers?* University of Alberta Edmonton, Canada.

17. Himberg, C., Hutchinson, g., Rousell, M. J. (2003). Teaching secondary physical education: preparing adolescents to be active for life. Champaign: Human Kinetics.
18. Jago R, McMurray RG, Bassin S, Pyle L, Bruecker S, Jakicic JM, et al., (2009). *Modifying middle school physical education: Piloting strategies to increase physical activity*. *Pediatr Exercise*. 21(2):171-85.
19. Jovaiša, L. (1997). *Edukologijospradmenys. Vadovėlis*. Kaunas: Technologija.
20. Jung, J., (2010). *Critical Incidents in Experienced Physical Education Teachers' Lives*. National Convention and Exposition; Indianapolis.
21. Kahan, D., (2008). *Recess, extracurricular activities, and active classrooms.*, 79 (2), 26—31, 39.doi:10.1080/07303084.2008.10598131
22. Kardelis, K. (2002). *Mokslinių tyrimų metodologija ir metodai*. Kaunas: Judex.
23. Kardelienė, L., Trinkūnienė, L., Kardelis, K., Masiliauskas, D., (2013). *Kūno kultūros mokytojo nuomonė apie ugdytinių asmenines savybes kaip pedagoginės sąveikos prielaidą*. Vilnius. <http://pedagogika.leu.lt/index.php/Pedagogika/article/view/117>
24. Kulinna, P. H., Cothran, D. J. (2003). Physical education teachers' self-reported use and perceptions of various teaching styles. *Learning and Instruction*, 13, p. 597–609.
25. Kuklys, V., Blauzdys, V. (2000). Kūno kultūros teorijos ir metodikos terminai bei sąvokos: mokymo priemonė kūno kultūros specialybės studentams. Vilnius. VPU.
26. Mišigoj-Duraković, M., (2008). *Kinantropologija – biološki aspekti tjelesnog vježbanja*. Zagreb: Kineziološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu.
27. Metzler, M. (2011). *Instructional Models for Physical Education*. Scottsdale: Holcomb Hathway.
28. Mosston M., Ashworth S. (2008). Prieiga per internetą: http://www.spectrumofteachingstyles.org/pdfs/ebook/Teaching_Physical_Edu_1st_Online_old.pdf
29. Motl, R. W., Dishman, R. K., Saunders, ir kt. (2001). Measuring Enjoyment of Physical Activity in Adolescent Girls. *American Journal of Preventive Medicine*, 21 (2), 110-117
30. Patton, M. Q. (2002). *Qualitative Research and Evaluation Methods*. London: Sage Publications.
31. Pradinio ir pagrindinio ugdymo bendrosios programos, (2008). Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2008 m. rugpjūčio 26 d. įsakymu Nr. ISAK-2433.
32. Salvara, M. I., LeBlanc, H., Bognár, J., Biro, E. N. (2002). The Effect of Postgraduate Studies on Elementary School Physical Education Teachers' Perceptions for Overall Pupils' Development Using Ten Teaching Styles. Prieiga per internetą: <http://www.spectrumofteachingstyles.org/pdfs/literature/Salvara_et_al.pdf>

33. Spaulding, C., Gottlieb, N. H., Jensen, J., (2008). *Promoting physical activity in low-income preschool children*. JOPPERD, 79 (5), 42—56. doi:10.1080/07303084.2008.10598181
34. Stonkus, S. (2002). *Sporto terminų žodynas*. Kaunas: Aušra.
35. Stidder G, Hayes S: *The really useful physical education book*. 2011, London: Routledge. Pl.
36. Strukčinskienė, B., Griškonis, S., Raistenskis, J., Strukčinskaitė, V., (2012). *Iki mokyklinio amžiaus Lietuvos vaikų fizinio aktyvumo ypatumai*. Sveikatos mokslai, 4 (22), 10–14.
37. Šegregur, D., Kuhar, V. Paradžik, P., (2010). *Antropometrijska, motorička i funkcionalna obilježja učenika prvih razreda srednjih škola*. Hrvatski športskomedicinski vjesnik, 25(2), 67-74.
38. Trost, S. G., Fees, B., Dzewaltowski, D., (2008). *Feasibility and efficacy of a “Move and learn” physical activity curriculum in preschool children*. Journal of Physical Activity and Health, 5 (1), 88—103.
39. Vidurinio ugdymo bendrosios programos. Kūno kultūra. 9 priedas. 2011.
40. Vilūnienė, A., Volbekienė, V. (2001). *Kūno kultūros pamoka*. Metodinis leidinys. Kaunas: LKKA.
41. Volbekiene, V., Gričiute, A.. (2007). *Health-related physical fitness among schoolchildren in Lithuania: an comparison from 1992 to 2002*. Scandinavian Journal of Public Health, 35, 235–242. doi:10.1080/14034940601160649
42. Zaborskis, A., Raskilas, A., (2011). *Lietuvos mokinių fizinio aktyvumo pokyčiai 1994–2010 metais*. Visuomenės sveikata, nr. 3(54): 78–86. Peržiūrėta 2017, kovo 26, adresu: [http://hi.simplit.lt/uploads/pdf/visuomenes%20sveikata/2011.3\(54\)/VS_2011_3\(54\)_Zaborskis.pdf](http://hi.simplit.lt/uploads/pdf/visuomenes%20sveikata/2011.3(54)/VS_2011_3(54)_Zaborskis.pdf)
43. Žydžiūnaitė, V. (2007). *Tyrimo dizainas: struktūra ir strategijos*. Mokojoji knyga. Kaunas. Technologija.

PRIEDAI

Gerb. mokytojai, šia anonimine anketa norima sužinoti, kokius mokymo metodus Jūs dažniausiai taikote savo pamokose. Visi duomenys bus panaudoti tik moksliniais tikslais ir tik apibendrintoje visų apklaustųjų rezultatų analizėje. Atskiro asmens anonimiškumas garantuojamas.

Ačiū už skirtą laiką!

1. Jūsų amžius: _____ m.

2. Jūsų lytis: vyr.   mot.

3. Kokioje mokykloje Jūs dirbate?   Įrašykite: _____

Žemiau yra išvardinta keletas kūno kultūros pamokose taikomų mokymo metodų. Perskaitykite kiekvieno iš jų aprašymą ir įvertinkite, kaip dažnai jį taikote savo dėstomose kūno kultūros pamokose. Mokymo metodus vertinamas skalėje nuo 1 (niekada) iki 5 (labai dažnai) – apibraukite skaitmenį, kuris geriausiai apibūdina Jūsų atsakymą.

4. **Metodas A.** Mokytojas priima visus sprendimus. Mokytojas parodo ar paaiškina užduotis/pratimus, kuriuos mokiniai mėgina atkartoti; tada vadovauja mokinių veiklai, duodamas atitinkamas komandas. Mokiniai imasi veiklos tik tada, kai tai padaryti liepia mokytojas. Mokytojas vertina mokinių užduočių atlikimą. *Pavyzdys: tinklinio pamokos metu mokiniai atkartoja mokytojo parodytus veiksmus.*

Niekada	Beveik niekada	Kartais	Dažnai	Labai dažnai
1	2	3	4	5

---

5. **Metodas B.** Mokiniai atlieka mokytojo pateiktą užduotį. Mokytojas parodo ir apibūdina užduotį, o mokiniai atlieka užduotį pačių pasirinktu tempu. Mokytojas suteikia mokiniams grįžtamąjį ryšį ar patarimus veiklai patobulinti. *Pavyzdys: mokytojas pademonstruoja akrobatikos pratimą (pvz., persivertimą šonu) ir tada duoda patarimus mokiniams, kol jie praktikuojasi.*

Niekada	Beveik niekada	Kartais	Dažnai	Labai dažnai
1	2	3	4	5

---

6. **Metodas C.** Mokiniai dirba poromis: vienas atlieka mokytojo vaidmenį, kitas - mokinio. Mokytojas parodo ar apibūdina užduotį. Tuomet mokiniai atlieka ją porose. Mokinys – atlikėjas atlieka užduotį/pratimą, o mokinys – stebėtojas vertina savo partnerio veiklą ir teikia grįžtamąjį ryšį, remiantis kriterijais, kuriuos paruošė mokytojas. Užduoties atlikimo metu mokytojas padeda mokiniui - stebėtojui, tačiau neperima iš jo vaidmens. *Pavyzdys: mokytojas parodo, kaip teisingai mesti diską. Veiklos metu mokiniai dirba poromis: vienas meta diską, kitas – duoda jam pastabas; po to mokiniai pasikeičia vaidmenimis.*

Niekada	Beveik niekada	Kartais	Dažnai	Labai dažnai
1	2	3	4	5

---

7. **Metodas D.** Mokytojas pateikia užduotį. Mokiniai atlieka užduotį pačių pasirinktu tempu, tačiau šį kartą jie turi analizuoti savo veiksmus patys. Pratybų metu mokytojas nekomentuoja jų atliekamos veiklos. Vietoj to, jis padeda mokiniams gilinti savęs vertinimo įgūdžius. *Pavyzdys: mokytojas parodo teisingą šuolio į tolį techniką. Užduoties atlikimo metu jis prašo mokinių, kad jie patys įvertintų savo šuolio į tolį atlikimo techniką.*

Niekada	Beveik niekada	Kartais	Dažnai	Labai dažnai
1	2	3	4	5

---

8. **Metodas E.** Mokytojas modeliuoja užduotį su keliais sudėtingumo lygiais. Iš pradžių mokiniai pasirenka jiems tinkamiausią sudėtingumo lygį. Vėliau jie yra padrašinami mokytojo įvertinti savo atliktą darbą ir nusprendžia, kada pereiti į kitą sudėtingumo lygį. *Pavyzdys: mokytojas demonstruoja šuolio į aukštį „žirklėmis“ techniką ir leidžia mokiniams apsispręsti dėl aukščio, kurį jie bandys įveikti.*

Niekada	Beveik niekada	Kartais	Dažnai	Labai dažnai
1	2	3	4	5

9. **Metodas F.** Mokytojas užklausia eilę klausimų arba pateikia kelias užduotis - problemas; mokiniai, atradę atsakymus ar sprendinius, ugdosi reikiamus įgūdžius ar įgauna siekiamą supratimą. *Pavyzdys: per lengvosios atletikos pamoką, mokytojas prašo mokinių mesti ietį kelis kartus ir išsiaiškinti, kokia kūno padėtis leidžia numesti ietį toliausiai.*

Niekada	Beveik niekada	Kartais	Dažnai	Labai dažnai
1	2	3	4	5

10. **Metodas G.** Mokytojas užduoda klausimą arba pateikia tokią užduotį, kai galimų atsakymų ar sprendinių yra daug. Mokiniai turi surasti ir įvertinti atsakymų ir sprendinių alternatyvas. *Pavyzdžiai: (1) mokytojas išdalina klasei reikalingų priemonių asortimentą ir užduoda mokinių grupėms sukurti savo žaidimą, lavinantį smūgiavimo ir atmušimo/pagavimo įgūdžius. (2) Per lengvosios atletikos pamoką, mokytojas užduoda mokiniams sugalvoti skirtingas strategijas, kurių jie imtųsi, jei bėgtų 1500 m lenktynėse.*

Niekada	Beveik niekada	Kartais	Dažnai	Labai dažnai
1	2	3	4	5

11. **Metodas H.** Mokiniai ištiria problemas, suranda ir įvertina sprendinių alternatyvas. Mokytojas užima pagalbininko vaidmenį. Tai reiškia, kad suteikia pagalbą, kai jos reikia, ir užduoda klausimus, kai reikia kažką išsiaiškinti. *Pavyzdys: Per krepšinio pamoką, mokinių prašoma nuspręsti, kurios įgūdžius ir strategijas jiems reikėtų patobulinti; pasirinkti ir dalyvauti atitinkamose veiklose, kurios lavintų tam tikrus įgūdžius; įsivertinti užduočių atlikimą.*

Niekada	Beveik niekada	Kartais	Dažnai	Labai dažnai
1	2	3	4	5

12. **Ar naudojate savo pamokose netradicinius mokymo metodus, naujoves?**

Niekada	Beveik niekada	Kartais	Dažnai	Labai dažnai
1	2	3	4	5

13. Kaip manote, ar Jūsų mokykloje yra sudarytos sąlygos kokybiškoms kūno kultūros pamokoms? (pažymėkite ko trūksta)

Taip

Ne

Trūksta: _____

14. Kaip įvertintumėte mokinių lankomumą ir įdėtas pastangas per kūno kultūros pamokas?

90-100 proc.

75-90 proc.

50-75 proc.

mažiau nei 50 proc.

Vieta Jūsų komentarams:

DĖKOJU UŽ ATSAKYMUS